

Møte tirsdag den 20. oktober kl. 10 President: **K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l****D a g s o r d e n** (nr. 4):

1. Innstilling fra arbeidsordningskomiteen om fordeling til komiteene av de enkelte kapitlene i forslaget til statsbudsjett for 1999 (Innst. S. nr. 1 (1998-99))
2. Interpellasjon fra representanten Sonja Irene Sjøli til helseministeren:
«Erfaringene fra Sverige og mange andre land viser at en modell for helsevesenet, hvor det offentlige drar nytte av private aktører til utbygging og drift av sykehus, gir store økonomiske gevinster og en tjeneste av høy kvalitet. Forutsetningen for modellen er at det offentlige finansierer tjenestene og at de fordeles etter behov i befolkningen. Den svenske helseminister Margot Wallström «velsigner» dette samarbeidet og mener det gir et bedre helsevesen. Stiftelsen SINTEF Unimed er utpekt av Nærings- og handelsdepartementet og Sosial- og helsedepartementet til å lede næringsutvikling i helsesektoren og sjefen Paul Hellandsvik mener det er på høy tid å tenke nytt og utradisjonelt om hvordan det offentlige kan gjøre nytte av private aktører. Hva mener statsråden om dette, og vil han stimulere til en slik utvikling?»
3. Interpellasjon fra representanten Ranveig Frøiland til olje- og energiministeren:
«Borregaard Industries Ltd., Glomma Papp A/S, Hafslund ASA og Globe Norge AS Hafslund Metall i Sarpsborg saman med dei tillitsvalde har laga eit samarbeidsprosjekt, «Energi- og Miljøprosjektet rundt Sarpsfossen». Overordna mål for prosjektet er gode løysingar både for energiforsyning, miljøutslipp og sysselsetjing i regionen. Dersom ein skal oppnå ein «vinn-vinn-situasjon» for bedriftene, regionen og samfunnet, er dei avhengige av kraft til ein pris som kan gjera dette prosjektet lønsamt. Det er bedriftene si plassering i høve til kvarandre som gjer prosjektet så unikt med omsyn til optimal utnytting av energien, der ein blant anna kan få til eit energigjenvinningsanlegg som kan redusera bruk av olje. Dette er eit godt energi- og miljøprosjekt, som det hastar med å få til. Ser statsråden noka mulegheit for å få dette prosjektet realisert medan ein ventar på eit nytt system for den kraftintensive industrien?»
4. Referat

Minnetale over tidligere stortingsrepresentant Sjur Lindebrække.

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant Sjur Lindebrække er død – 89 år gammel.

Etter juridisk embetseksamen i 1931 var Sjur Lindebrække først dommerfullmektig i Nordfjord og deretter universitetsstipendiat i rettsvitenskap. Selv om jusen som

vitenskap ikke ble hans karriere, var Sjur Lindebrække en fremragende jurist. I 1940 fikk han Kongens gullmedalje for skriftet «Eiendomsrettens overgang ved frivillig overdragelse av løsøre», og i 1948 tok han doktorgraden på avhandlingen «Eiendomsrett og konkursbeslag».

I 1936 ble Lindebrække ansatt i Bergens Privatbank. Bortsett fra årene i Stortinget, kom banken til å bli hans yrkesmessige hjem. I ulike perioder av sitt liv besatt Lindebrække omtrent alle posisjonene i banken. Han var bank-sjef, formann i bankens styre, arbeidende styreformann og administrerende direktør. I tillegg var han i en periode formann i Den norske bankforening.

Sjur Lindebrække ble valgt til Stortinget høsten 1945, som representant for Høyre i Bergen. På det tidspunktet var han ikke medlem av partiet. Han ble gjenvalgt for perioden 1950-1953, men ønsket deretter ikke å ta gjenvalg. I begge sine perioder på Stortinget var Lindebrække medlem av finans- og tollkomiteen, og kom til å sette et sterkt preg på utformingen av Høyres økonomiske politikk. Han talte troverdig om full sysselsetting og sosialt ansvar.

I årene 1976-1981 var han medlem av Nobelkomiteen.

Sjur Lindebrække fremstod tidlig som en karismatisk, medrivende og inspirerende lederskikkelse. Etter at han forlot Stortinget i 1953, forble politikken en viktig del av Sjur Lindebrækkes liv. Han var medlem av Høyres landsstyre i en lang periode, helt fra 1950 til 1982. Han var formann i Høyre fra 1962 til 1970, og formann i Høyres politiske råd fra 1971-1981.

Sjur Lindebrække hadde evnen til å begeistre. Ingen var i tvil om hans oppriktige engasjement og hans tro på de ideer og idealer han forfektet. De som har hatt gleden av å kjenne ham, beskriver ham som et helt fyrverkeri av en taler! Det var heller intet smålig ved Lindebrækkes natur: Han var varm, og han var raus.

Sjur Lindebrække var født på Voss, og hans tilknytning til den vestlandske landsbygda var sterk og ekte. De som fikk oppleve ham gi til beste en skrøne på uforfalsket Ulvik-dialekt, glemmer det aldri.

Til Lindebrækkes 60-årsdag kom det et festskrift med tittelen «Tillit og kontakt». Den tittelen kan også stå som motto for Sjur Lindebrækkes virke her i Stortinget, hvor han hadde venner og samarbeidspartnere på tvers av partigrænser og sosiale skiller.

Vi minnes Sjur Lindebrække med dyp respekt og lyser fred over hans minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Representantene Ursula *Evje*, Sylvia *Brustad*, Kenneth *Svendsen*, Odd Roger *Enoksen*, Inge *Lønning*, Bent *Hegna* og Ola T. *Lånke*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Aust-Agder fylke: Alf-Eivind *Ljøstad*

For Akershus fylke: André *Kvakkestad* og Rikke *Lind*

For Hordaland fylke: Gard *Folkvord*

For Nordland fylke: Søren Fredrik *Voie*

For Oslo: Sissel *Dagslet*

For Sør-Trøndelag fylke: Tore *Nordseth*

Det foreligger tre permisjonssøknader:

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Haakon *Blankenborg* fra og med tirsdag 20. oktober og inntil videre
- fra representanten Oddbjørg *Ausdal Starrfelt* om permisjon fra og med 27. oktober til og med 29. oktober for å delta i Den Interparlamentariske Unions delegasjon til De forente nasjoners 53. ordinære generalforsamling i New York.
- fra representanten Gunnar *Kvassheim* om velferdspermisjon i tiden fra og med 28. oktober til og med 30. oktober.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden: For Oppland fylke: Kjell Ivar *Fossnes*
For Rogaland fylke: Helga *Rullestad* og Helge *Solum Larsen*

Presidenten: Kjell Ivar *Fossnes* er til stede og vil ta sete.

Statsråd Dagfinn *Høybråten* overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat).

S a k n r . 1

Innstilling fra arbeidsordningskomiteen om fordeling til komiteene av de enkelte kapitlene i forslaget til statsbudsjett for 1999 (Innst. S. nr. 1 (1998-99))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 216f.)

S a k n r . 2

Interpellasjon fra representanten Sonja Irene Sjøli til helseministeren:

«Erfaringene fra Sverige og mange andre land viser at en modell for helsevesenet, hvor det offentlige drar nytte av private aktører til utbygging og drift av sykehus, gir store økonomiske gevinster og en tjeneste av høy kvalitet. Forutsetningen for modellen er at det offentlige finansierer tjenestene og at de fordeles etter behov i befolkningen. Den svenske helseminister Margot *Wallström* «velsigner» dette samarbeidet og mener det gir et bedre helsevesen. Stiftelsen SINTEF Unimed er utpekt av Nærings- og handelsdepartementet og Sosial- og helsedepartementet til å lede næringsutvikling i helsesektoren og sjefen Paul *Hellandsvik* mener det er på høy tid å tenke nytt og utradisjonelt om hvordan det offentlige kan gjøre nytte av private aktører.

Hva mener statsråden om dette, og vil han stimulere til en slik utvikling?»

Sonja Irene Sjøli (H): Det er en bred forståelse blant fagfolk og politikere om at norsk sykehusvesen ikke bare

lider under mangel på ressurser, men at det først og fremst er behov for organisatoriske og strukturelle forandringer. Offentlige utredninger om eierskap, organisering og ledelse i sykehus viser at det er behov for en rekke endringer for å nå målet om et bedre og mer tilgjengelig helsetilbud til befolkningen.

Erkjennelsen av at vi har brukt gamle og lite hensiktsmessige virkemidler i helsepolitikken, har også nådd Regjeringen. Helseministeren uttalte til Dagens *Næringsliv* i sommer at det ville tjene pasientene hvis vi kunne være mer dristig i bruken av etterspørselsteknikker og private bidrag innenfor sykehussektoren. Denne uttalte dristighet ser jeg fram til med spenning.

Stortinget har i de siste år, etter sterkt påtrykk fra Høyre, vedtatt innsatsbasert finansiering og fritt sykehusvalg. Den naturlige konsekvens av dette er at sykehusene organiserer seg annerledes enn før.

Vi er langt fra alene om disse tankene. En rekke svenske fagforbund krever en ny modell for det svenske helsevesenet. Den svenske legeforening og det svenske sykepleierforbundet har gått sammen og krever at markedet i større grad må styre helsetilbudet. De mener at fylkeskommunen har utspilt sin rolle i styringen av helsesektoren og krever en total omlegging av helsevesenet. Det er mulig at Norge har sterkere økonomi og bedre skiløpere enn svenskene, men helsedebatten i Sverige har i den senere tid vært langt mer dynamisk og spennende enn hos oss.

Tankene om at sykehus ikke nødvendigvis må være eid og drevet av det offentlige, vinner terreng i stadig flere land og er allerede utviklet i flere miljøer også her i Norge. Til og med Jan *Grund*, Norges fremste helseøkonom, professor på BI og en svoren sosialdemokrat, mener at flertallet av norske politikere befinner seg i skyttergravene i debatten om private helsetjenester. Problemet er ifølge *Grund* at det ikke er definert hvilke grunnleggende helsetjenester vi har krav på, og hvilke tjenester som kan tilbys oss som forbrukere og kunder. Derfor er det så vanskelig å håndtere diskusjonen om privat kontra offentlig helsetilbud. Han uttrykker sterk støtte til å få private aktører inn i det offentlige helsevesen.

Stiftelsen SINTEF Unimed er utpekt av Næringsdepartementet og Helsedepartementet til å lede næringsutvikling i helsesektoren. Lederen Paul *Hellandsvik* mener det er på høy tid å tenke nytt og utradisjonelt om hvordan det offentlige kan dra nytte av private aktører, og at det gjelder å komme i gang med noen prøveprosjekter.

Erfaringer fra Sverige og andre land viser at en modell for helsevesenet hvor det offentlige drar nytte av private aktører til utbygging og drift av sykehus, gir store økonomiske gevinster og høy kvalitet på tjenestene. Forutsetningen for modellen er at det offentlige finansierer tjenestene, og at de fordeles etter behov i befolkningen. Den svenske sosialdemokratiske helseminister *velsigner* dette arbeidet og mener at det frigjør ressurser til å behandle enda flere pasienter, og at det gir bedre kvalitet på tjenestene.

Og det er iallfall fem gode grunner til at vi bør se nærmere på disse ideene.

For det første: Avstanden mellom befolkningens etterspørsel etter helsetjenester og det helsevesenet har kapasitet til å tilby, er økende. Lange helsekøer taler sitt tydelige språk.

For det andre: De ideologiske motforestillingene er gledelig nok i ferd med å avta både i Arbeiderpartiet og i det såkalte sentrum. Som helseminister Høybråten uttrykte det i Dagens Næringsliv tidligere i sommer:

«Spørsmålet om å bruke etterspørselsteknikker er ... ikke først og fremst en ideologisk problemstilling, men heller et spørsmål om hvor mye og på hvilken måte det er hensiktsmessig å bruke teknikken.»

Stadig flere mennesker har fått erfaring med private legesentre og private klinikker. Folk har forstått at helsepersonell som jobber i det private, er like opptatt av pasientenes beste og kvaliteten på behandlingen som helsepersonell i de offentlige sykehus. Det som måtte være igjen av ideologiske begrunnelser her i Norge, har mistet sin kraft, ikke minst fordi folk ser med egne øyne at det ikke er grunn til å frykte private tilbud som et supplement – tvert imot. I tillegg har betalingsviljen for mindre omfattende behandlingstilbud økt.

For det tredje: Det offentlige har gjennom mange år brukt gamle og lite hensiktsmessige virkemidler i helsepolitikken. Offentlig monopol, hierarkiske styringssystemer, spillet mellom forvaltningsnivåene og manglende fokusering på service og kvalitet i behandlingen har skapt tillitskrise i helsevesenet, og – det må jeg si – med berettigelse. Ikke minst er inntrykket av uklare roller og uklar ansvarsfordeling mellom aktørene i helsevesenet frustrerende for pasientene.

For det fjerde: Den demografiske utviklingen i den vestlige verden. Vi lever lenger, og presset på helsevesenet vil øke betraktelig i årene fremover.

Teknologiutviklingen er en femte faktor. Sykehusene har nå, med den rette teknologi og de moderne medisiner, mulighet til å behandle sykdommer bedre og derigjennom gi pasienter lengre levetid og bedre livskvalitet.

Jeg har registrert gjennom media i sommer at helseministeren er skeptisk til å skille mellom tilbyder- og etterspørselsrollen i helsevesenet. Han frykter at for mange private sykehus vil kanalisere tjenester og arbeidskraft bort fra de offentlige sykehusene, og at det vil bli ulik tilgang til helsetjenester.

Men dersom ansvaret for funksjonsfordelingen mellom sykehusene ligger hos staten gjennom godkjenning av de regionale helseplaner, vil det bestemme hva som tilbys hvor. En nasjonal helseplan, slik Høyre ønsker, vil le vært et enda bedre redskap.

Dersom det offentlige har ansvar for finansieringen av tjenestene til den enkelte pasient, vil det sikre lik tilgang til tjenestene. Hvis pengene kunne følge pasienten direkte til sykehusene, slik Høyre vil, og slik Kristelig Folkeparti ville i opposisjon, ville vi unngå at fylkeskommunen tar deler av bevilgningen på veien. Sykehusene får klare insentiver til å behandle flere pasienter, og vi sikrer at pasientene settes først. En modell hvor man lar det offentlige og private konkurrere om å utføre tjenestene, er

også den modell som best vil sikre pasientene en sterkere posisjon i forhold til sykehusvesenet.

Når de politiske prioriteringer i helsesektoren, funksjonsfordelingen mellom sykehusene, kontrollsystemer og den offentlige finansieringen er på plass, blir det etter Høyres syn mindre viktig hvem som eier og driver sykehusene. Unntaket er universitets- og regionsykehusene, som etter Høyres oppfatning er i en spesiell situasjon. Private kan godt eie og ha driftsansvar for bygningene. Men selve sykehusdriften må være i offentlig regi, slik at man har en tilfredsstillende og god kontroll med universitetsfunksjonene.

Vi er inne i en tid med stadig større ubalanse mellom tilbud og etterspørsel. Derfor må vi forholde oss til virkeligheten. Det er snart ingen grenser for hvilke tjenester helsevesenet skal utføre. I denne situasjonen må vi styre slik at vi får mest mulig ut av ressursene. Det offentlige må konsentrere seg om å sikre de grunnleggende helsetjenestene og lage spilleregler for de private aktørene. De bør også få en mulighet til å utføre oppgaver det offentlige definerer som «grunnleggende helsetjenester», slik man gjør i Sverige. Men det må, som jeg har sagt tidligere, være en forutsetning at det offentlige skal betale tjenestene, og at kontrollmekanismene er gode, slik at tjenestene holder kvalitetsmessige mål.

Det viktigste er likevel at vi gir sykehusene frihet i forhold til det tungroddede politiske system, slik at det blir mulig å lede sykehusene mer profesjonelt og prøve ut ulike selskapsformer, slik en nå ser ut til å få politisk flertall for her i Oslo. Som politikere bør vi heller være opptatt av å fristille de offentlige sykehusene enn å begrense de private. Et samarbeid mellom det offentlige og det private helsevesen har vi tro på. Etter Høyres mening gjelder det å få i gang noen prøveprosjekter, for uten det tror jeg ikke vi kommer videre. Hvordan ser helseministeren på dette, og vil han ta initiativ og stimulere til et slikt samarbeid?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Et av hovedmålene for helsetjenesten i Norge er at alle landets innbyggere skal ha lik tilgang til helsetjenester av høy kvalitet. Så langt har vi også i stor grad lyktes med etableringen av et offentlig og solidarisk helsevesen der innbyggere behandles likt, uavhengig av bosted eller økonomi. Dette målet er styrende for Regjeringens helsepolitikk. Ut fra et slikt mål bør sykehusenes kjerneoppgaver i hovedsak være gjenstand for offentlig drift, gitt den viktige politiske målsetting om lik tilgang. Knapphet på viktige personellgrupper vil ved en privatisering av kjerneoppgavene lett føre til en utarming av tilbudet til de mange til fordel for et tilbud for de få. En slik økt todeling av vårt helsevesen er etter mitt syn ikke ønskelig. Imidlertid mener jeg at det i større grad bør kunne vurderes hel eller delvis bruk av private aktører i utvalgte deler av sykehusenes virksomhet. Når det gjelder spørsmålet om privat spesialistpraksis i offentlige sykehus, mener jeg at det enkelte sykehus står fritt til å vurdere om det er hensiktsmessig ut fra sykehusets totalsituasjon og målsettinger.

Det norske helsevesenet har vært bygd opp i et samspill mellom private og offentlige virksomheter. Vi har også her en blandingsøkonomi. Innslagene av privat drift har i stor grad bidratt til å nå de offentlige myndigheters mål for helsepolitikken. Dels har dette vært gjennom ideelle private organisasjoner og stiftelser som fortsatt eier viktige helseinstitusjoner i Norge, men også selvstendig næringsdrivende allmennleger og spesialister har i alle år vært en integrert del av den norske helsetjenesten. Samarbeidet mellom helsemyndighetene og de private aktørene i helsetjenestene har vært brukt som ett av flere virkemidler i helsepolitikken. Virkemiddelbruken må imidlertid vurderes løpende, og i de senere år har vi sett en tendens til at både tilbudet og etterspørselen etter helsetjenester som etableres på siden av og delvis i konkurranse med det offentlige tilbudet, er økt.

Det sier seg selv at vi i denne situasjonen kontinuerlig må vurdere om og i hvilken grad private aktører kan gi viktige bidrag til å realisere helsepolitiske målsettinger. Jeg vil nevne fire områder som har betydning for dette spørsmålet. Det gjelder erfaringer fra andre land, det nye finansieringssystemet, utvalget som skal vurdere tilknytningsformer for offentlige sykehus og utviklingen i medisinsk teknologi.

I Storbritannia og Sverige har man et offentlig helsevesen som er endret i retning av å skape et skille mellom tilbydere – eller produsenter – av helsetjenester og etterspørre. Atskillelse av etterspørre- og tilbyderrollen kan på den ene siden føre til unødig dobbeltarbeid og dobbel kompetanse, fordi både etterspørre og tilbyder må være i stand til å vurdere helsetjenestenes kvalitet og prissetting. På den annen side bidrar dette skillet helt klart til å tydeliggjøre at tjenesten er til for pasientene, og gir pasientene slik sett større innflytelse. Fokusering på etterspørrerollen kan også gi god mulighet for å klargjøre hvilke krav som skal stilles til sykehusene, og dermed også gi grunnlag for en bedre og mer overordnet politisk styring. Samtidig kan dette legge til rette for at sykehuse- ne får satt sin driftsledelse mer i fokus.

Intensjonen med disse reformene var bl.a. at bruk av konkurranse skulle bidra til å effektivisere behandling og redusere kostnadene ved sykehusene. Erfaringene fra Storbritannia er positive i den forstand at skillet mellom produsent og etterspørre har ført til en bedre bevisstgjøring av hva som er kjerneoppgavene, men det har vist seg at det kan være vanskelig å etablere en direkte priskonkurranse innenfor det offentlige systemet. Sosial- og helsedepartementet vil fortsatt holde seg orientert om de erfaringer som vinnes med disse organisasjonsformene.

Innføringen av innsatsstyrt finansiering innebærer at 45 pst. av utgiftene ved fylkeskommunenes sykehusdrift finansieres på grunnlag av aktiviteten i sykehusene. Fylkeskommunenes bevilgninger til de enkelte sykehus er også etter hvert knyttet til behandlingsaktivitet. Innsatsstyrt finansiering betyr dermed at sykehusene i større grad enn tidligere er i stand til å påvirke sine inntekter gjennom økt aktivitet. Fritt sykehusvalg innebærer at ikke bare sykehusenes tilbud, men også pasientenes etterspørsel vil påvirke sykehusenes inntekter. Dette betyr

også at staten finansierer en betydelig del av den aktivitetsøkning som finner sted, og som vil kreve at sykehuspersonellet gjør en ekstra innsats på sykehuset.

Jeg er enig med interpellanten i at det er et behov for større fristilling av de offentlige sykehusene. Regjeringen har satt ned et utvalg som skal utrede de offentlige sykehusenes organisatoriske tilknytning til eieren. Jeg vil understreke at stortingsflertallets standpunkt om fylkeskommunalt eierskap må legges til grunn, slik at sykehusene og deres eiere har en stabil ramme omkring det nødvendige reformarbeid som er startet i sektoren. Samtidig legger jeg vekt på at sykehusenes rammebetingelser nå endres på viktige områder. Den nye finansieringsmåten – ISF – fritt sykehusvalg og de vedtatte endringene i sykehusloven som innebærer sterkere satsing på det regionale helseplanarbeidet, er viktige stikkord her. Det skjer også endringer hos private aktører som kan påvirke situasjonen for de offentlige sykehusene. På denne bakgrunn blir spørsmålet om sykehusene bør gis en friere organisatorisk stilling en helt sentral problemstilling i dette arbeidet. Jeg viser til at Sosial- og helsedepartementet i tilknytning til revidert nasjonalbudsjett i vår varslet vurdering av om Radiumhospitalet og Rikshospitalet bør organiseres som sykehusforetak. Utvalget har en frist til 15. mars neste år, og jeg vil komme tilbake til Stortinget med grunnlag for en debatt med basis i utvalgets arbeid.

Utviklingen innen medisinsk teknologi gjør bl.a. at man kan utrede og behandle stadig flere lidelser gjennom inngrep som ikke får så store konsekvenser for pasienten at det er nødvendig med innleggelse. For det offentlige helsevesenet innebærer denne utviklingen isolert sett en betydelig effektivisering ved at et økende antall pasienter kan få et godt tilbud uten innleggelse. Denne utviklingen visker imidlertid også ut det klare skille mellom hvilke tjenester som utføres i sykehus og av privatpraktiserende spesialister. Gjennom organisering i klinikker har de privatpraktiserende spesialistene investert i utstyr som gjør dem i stand til å utføre mange inngrep som tidligere kun ble gjort i sykehus med etterfølgende innleggelse.

I dag kreves det et formalisert samarbeid mellom fylkeskommunen og de privatpraktiserende spesialister for at disse skal ha rett til refusjon fra folketrygden. I Oslo har vi også sett at kommunen har gått et skritt videre ved å sette et antall øyeoperasjoner ut på anbud til private klinikker. I dag er det i og for seg opp til den enkelte fylkeskommune å vurdere hvilken arbeidsdeling man ønsker mellom de offentlige sykehus og de privatpraktiserende spesialistene. Vi må være åpne for at den teknologiske utvikling tilsier at det offentlige helsevesen kan la et økende antall pasienter bli ferdigbehandlet av privatpraktiserende spesialister. Dette er i og for seg i tråd med målet om at behandling bør skje på lavest mulig effektive nivå.

La meg oppsummeringsvis si: Det må fortsatt være fylkeskommunens plikt å sørge for at befolkningen får lik tilgang til viktige spesialisthelsetjenester. Jeg forventer at dette behovet i stor grad, på samme måte som i dag, vil bli dekket av de offentlige sykehusene. Det regionale helsesamarbeidet gir muligheter for at funksjonene skal kunne samordnes mellom fylkeskommunene. Men lov-

systemet gir, og vil i framtiden gi, adgang til at det inn-gås avtaler med private om dekning av nærmere angitte behov.

Det politiske målet for helsetjenesten står som nevnt fast: Hele befolkningen skal uavhengig av geografisk og sosial tilhørighet ha lik tilgjengelighet til helsetjenester. Dette kan best sikres gjennom et sterkt offentlig finansiert og styrt helsevesen, der eierskapet til sykehusene i hovedsak er på offentlige hender. Men jeg stiller meg også åpen for å vurdere skiller mellom finansierings- og etterspørrollerollen og produsentrollen på enkelte områder, for å gjøre arbeids- og ansvarsfordelingen i sykehussektoren – rollefordelingen, som interpellanten kalte det – tydeligere.

Private aktører kan være med og identifisere behov og muligheter for å flytte diagnose og behandling fra innleggelse til poliklinisk behandling. Dette er positivt. Gjennom bevisst styring og planlegging fra fylkeskommunens side kan private klinikker og andre privatpraktiserende spesialister være et effektivt og godt tilgjengelig supplement til dagbehandling og polikliniske konsultasjoner i sykehusene. Samtidig må vi forutsette at veksten i det private tilbudet gjør det vanskeligere å rekruttere spesialister til den offentlige delen av helsevesenet, og på den måten innebærer denne veksten en risiko for at det offentlige tilbudet svekkes – særlig i utkantområder. Det må vi være særlig oppmerksom på.

Teknologisk endring og nye og mer effektive finansierings- og etterspørselsteknikker gjør at fylkeskommunene og det enkelte sykehus ønsker større frihet til å benytte private aktører innenfor en politisk fastsatt struktur av offentlig helsetjenesteproduksjon. Særlig i tett befolkede strøk av landet kan det være rom for salg av ulike former for tjenester til offentlige sykehus. Det må imidlertid være en klar forutsetning at kjøp av slike tjenester i det private markedet fører til reell konkurranse. Det må også forutsettes at slik konkurranseutsetting ikke bidrar til en overetablering av kvalifisert personell i sentrale strøk, eller trekker personellressurser ut av de allmenne tilbudene. I spredtbygde strøk av landet vil det være vanskeligere å etablere reelle markeder, ut fra både etterspørsel og tilgang til kvalifisert arbeidskraft. Det er imidlertid all grunn til å forvente at økt konkurranse om tjenester i noen deler av landet vil bidra til at alternative organisasjonsformer og behandlingsteknikker prøves ut i konkurranse med det etablerte offentlige helsevesenet, og at denne form for tjenesteutvikling vil kunne gi viktige impulser til fornyelse av tjenesteproduksjonen i hele helsevesenet.

Samtidig må vi ikke se oss blind på markedets muligheter i den grad at vi mister oversikten over begrensningene. For det første er et offentlig finansieringsansvar en helt nødvendig forutsetning for et likeverdig tilbud av helsetjenester. Dermed blir problemstillingen i hvor stor grad det offentlige skal kjøpe tjenester av private aktører eller drive virksomheten i egen regi. På grunn av at vi i Norge har en relativt liten og spredt befolkning, vil et for sterkt innslag av private tilbud av helsetjenester kunne føre til en sentralisering av tjenestetilbudet som ikke er i

overensstemmelse med vårt politiske mål om lik tilgang til tjenestene.

Derfor blir min konklusjon at hoveddelen av aktivitetene i sykehussektoren fortsatt skal utføres i et system av offentlige sykehus, slik at den geografiske fordelingen av sykehustilbudet avgjøres av politiske myndigheter. Gjennom økt vektlegging av de regionale helseutvalgenes rolle i samordningen av helsetjenestene er det lagt et godt grunnlag for en rasjonell politisk styring av det totale sykehustilbudet i Norge, samtidig som vi gjennom ulike former for organisatorisk og økonomisk fristilling åpner for selektiv bruk av private aktører.

Sonja Irene Sjøli (H): Jeg takker helseministeren for et fyldig og grundig svar.

Som helseministeren sa, er et av hovedmålene for helsetjenesten i Norge at alle landets innbyggere skal ha lik tilgang til helsetjenester. Og han sier videre: Så langt har vi lyktes med dette gjennom etableringen av et offentlig og solidarisk helsevesen.

Ja, har vi det? Jeg tror ikke de 270 000 som står i helsekø, opplever det slik. Virkeligheten er at helsetilbudet for mange oppleves vilkårlig og svært forskjellig, avhengig av hvor de bor. Hittil har det offentlige helsevesen vært betraktet som synonymt med rettferdighet og likhet. Realiteten er ulikhet.

Helseministeren har vært i Storbritannia, og konkluderer med at han ønsker å holde seg informert om de erfaringer som vinnes med atskillelse av etterspørroller og tilbyderrollen, dvs. at produsenten av tjenestene skilles ut, og at staten blir etterspørroller av tjenester på vegne av befolkningen. Jeg tror vi helt klart har noe å vinne på det. Dette vil styrke den overordnede politiske styringen som helseministeren og jeg er opptatt av. Men jeg syns at helseministeren bør være åpen for å vinne erfaringer i Norge, slik at vi kan få svar på mange av de spørsmål som er knyttet til en slik modell.

Helseministeren er opptatt av eierskapet. Jeg er mer opptatt av den offentlige styringen – med 19 fylkeskommuner og fem regioner er det vanskelig å plassere ansvaret. Vi trenger en nasjonal helseplan.

Dersom det offentlige får rolle som etterspørroller, vil det gi oss en klarere rollefordeling. Avgrensningen av fylkeskommunens rolle fremtrer i dag ikke særlig klart. For å si det enkelt: Politikerne kan begrense seg til å utforme overordnede mål og til strategiske helsepolitiske valg. Fagpersonell kan konsentrere seg om å gjøre pasientene friske. Jeg er glad for at helseministeren ser på mulighetene for å få denne effekten innenfor det offentlige. En slik rollefordeling vil gi oss økt offentlig styring, ikke svekket.

Helseministeren sa:

«Det er imidlertid all grunn til å forvente at økt konkurranse om tjenester i noen deler av landet vil bidra til at alternative organisasjonsformer og behandlingsteknikker prøves ut i konkurranse med det etablerte offentlige helsevesenet, og at denne form for tjenesteutvikling vil kunne gi ... impulser til fornyelse av tjenesteproduksjonen i ... helsevesenet.»

Ja, nemlig, og det er denne effekten Høyre mener vi ikke kan la være å utnytte. Det vil være det samme som å si at vi vet at helsesystemet ikke fungerer som det skal, men at vi ikke ønsker å gjøre noe med det. Men vi må selv høste erfaring, ikke bare følge forsøkene i England og Sverige. Derfor fremmer jeg på vegne av Høyre et forslag hvor Stortinget ber Regjeringen ta et initiativ overfor fylkeskommunen for å få i gang prøveprosjekter, høste erfaringer i kontrollerte former og få en konkret evaluering av fordeler og ulemper.

Jeg har merket meg at helseministeren har satt ned et utvalg som skal utrede de offentlige sykehus' tilknytningsform i forhold til eierne. Begrunnelsen for utvalgsarbeidet er jeg enig i, men jeg er forundret over manglende dristighet i forhold til å vurdere det nåværende eierskap. Det vil begrense mulighetene til fordomsfritt å kunne vurdere mulighetene for private til å eie og drive sykehus under forutsetning av at tjenestene er offentlig finansiert.

Presidenten: Representanten Sjøli nevnte et forslag. Betyr det at hun tar opp dette forslaget?

Sonja Irene Sjøli (H): Ja.

Presidenten: Representanten Sjøli har da tatt opp det forslaget hun refererte til.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Nå gav jeg ikke noe glansbilde av norsk helsevesen, og de som har hørt meg fra denne talerstolen tidligere gjennom det året jeg har vært helseminister, har vel ikke unngått å legge merke til at jeg har vært full av erkjennelse når det gjelder de svakheter og forsømmelser som norsk helsevesen er preget av. Men vi er i ferd med å gjøre noe med det. Siden representanten Sjøli nevnte ventelistene, går jeg ut fra at hun har merket seg at vi faktisk nå ser en positiv trend, med en halvering av tallet på garantibrudd siden årsskiftet.

Men jeg er enig i at det er grunn til å gi de offentlige sykehusene en friere stilling. Politikerne sitter på mange måter for tett på og for langt unna samtidig, og det er en farlig kombinasjon. De sitter for tett på ved at politisk valgte styrer mange steder har ganske store fullmakter til å påvirke den interne driften ved sykehusene. De sitter for langt unna til å ha forutsetninger for å kunne gjøre det. Mitt klare råd til norske sykehuseiere er at de gir ledelsen ved sykehusene større fullmakter og en friere stilling til å håndtere de utfordringer som de nye rammebetingelsene, som jeg refererte til, gir.

La meg også si at jeg er åpen for å vinne erfaringer i Norge med andre løsninger, og derfor har det utvalget som er nedsatt, fått i oppdrag å holde nær kontakt med sykehuseiere som enten er i gang med eller forbereder slike forsøk eller endringer. Nettopp for at dette utvalget ikke skal legge lokk på prosesser som er i gang, har mandatet gitt en åpning for dette. Men jeg tror det er fornuftig at den videre nasjonale politiske prosessen foregår på basis av dette utvalgsarbeidet som et hovedgrunnlag.

La meg til slutt si at når representanten Sjøli på den ene siden sier at hvem som eier sykehusene, ikke er avgjørende, og på den annen side nærmest forutsetter at jeg skulle ha lagt opp arbeidet på grunnlag av at andre enn fylkeskommuner skulle eie sykehusene, henger det for meg ikke helt i hop. Jeg har selvfølgelig måttet legge til grunn for det utvalgsarbeidet som nå er igangsatt, den avklaring som har funnet sted i denne sal om hvem som skal eie sykehusene. Det ville være direkte oppsiktsvekkende hvis statsråden ikke forholdt seg til det.

Gunhild Øyangen (A): Det er bred enighet i Stortinget om at det er behov for reformer innenfor helsesektoren som kan bidra til en bedre ressursutnytting, samtidig som en sikrer høy kvalitet. Det er også bakgrunnen for en rekke tiltak og reformer fra Arbeiderpartiets side for å sikre bedre og flere tjenester for pasientene. Økning i produktiviteten må skje samtidig som man sikrer lik tilgjengelighet til viktige helsetjenester. Dette innebærer også at prinsippet om likeverdige behandlingstilbud må tilpasses vårt geografisk spredte befolkningsmønster.

Det er behov for grunnleggende reformer, både i ledelse og organisering innad i sykehusene og når det gjelder en bedre funksjonsfordeling mellom sykehus. Disse reformene er i sin spede begynnelse når det gjelder gjennomføring, og jeg mener at en friere stilling for sykehusene kan bidra til å påskynde omstillingene, frigjøre krefter og bidra til større økonomisk ansvar innenfor sykehusene selv. Arbeiderpartiet støtter derfor det utvalgsarbeid som Regjeringen har satt i gang for å utrede ulike modeller for sykehusorganisering med utgangspunkt i dagens finansieringsordninger og politiske målsettinger, som samler bred støtte i Stortinget.

Representanten Sjøli viser til erfaringer i andre land som langt på vei bygger på Thatcher-modellen, og hun synes å mene at resultatet av slike forsøk er entydig positive. Det er ikke riktig. Tvert imot – det er slik at flere land som har gjennomført modeller bygd på private aktører som konkurrerer seg imellom, har sett seg nødt til å reversere sin helsepolitikk. Jeg vil sterkt understreke at samarbeid mellom sykehus må være et viktig element i å utnytte både penger og kompetanse til beste for pasientene. Et ensidig konkurranseorientert helsevesen vil passe dårlig i et land som Norge, hvor dette bl.a. lett kan føre til at både pasienter og personell hopper seg opp i det sentrale østlandsområdet. Jeg legger til grunn at det bredt sammensatte utvalget som nå er oppnevnt, vil vurdere alle sider ved de erfaringer som er høstet også i andre land, med tanke på å finne løsninger som passer for norske forhold, like muligheter for behandling og norsk bo- og setningsstruktur.

John I. Alvheim (Frp): Det er et viktig prinsipielt helsepolitisk spørsmål interpellanten Sonja Irene Sjøli, tar opp. Jeg mener at uavhengig av hvilket politisk ståsted en har i helsepolitiske spørsmål når det gjelder både eierskap, driftsansvar og finansiering, må det være av felles interesse at ressursene samlet i helsevesenet, både i det offentlige og i det private, utnyttes maksimalt for å

reduere de lange ventelistene for sykehusbehandling. De er virkelig lange, og det er ikke så lyst som helseministeren kunne gi uttrykk for her i dag. Det er etter min mening meningsløst at Volvat Medisinske Senter, som har overkapasitet på legetjenester når det gjelder kirurgi, med egne tilsatte fagfolk ikke skal kunne utnytte denne kapasiteten maksimalt, fordi departementet så langt har sagt nei til å øke antall sengeplasser ved klinikken. Den vikarierende begrunnelse, som de ulike helseministre har benyttet, er at det å godkjenne utvidelse når det gjelder private aktører i helsemarkedet, vil gå ut over den offentlige helsetjeneste, særlig på personalsiden. Dette er ikke en holdbar argumentasjon, men en sosialdemokratisk myte. Helsepersonell søker seg selvstendige jobber der de selv synes det er mest attraktivt, ikke minst faglig sett, og så langt holder de private helsetilbudene meget høy faglig standard. Flere av klinikkene etterutdanner selv sitt pleiepersonell. En mer liberal innstilling til det private helsetilbud, inklusiv flere sykehussenger i privat eie, forventer jeg helseministeren vil ha i fremtiden, fordi det viktigste i denne sammenheng må være at flest mulig pasienter får behandling, og at ventetiden for behandling blir redusert uavhengig av hvem som gir tjenestene – offentlige eller private.

Det sosialdemokratiske tankesett som har vært råden på dette området, burde i hvert fall den nåværende helseminister, utgått fra sentrumsregjeringen, endre på og det relativt raskt. Den nye helseforsikring som nå er markedsført, håper jeg vil få stor tilslutning i befolkningen, noe som vil medføre en sterkere konkurranse mellom private og offentlige helsetilbud, som bare er positivt sett fra pasientenes ståsted.

Are Næss (KrF): Helsevesenet i Norge representerer et sammensatt bilde av offentlige og private aktører og av ideelle og kommersielle interesser. Med denne struktur – noen vil kanskje si mangel på struktur – har vi fått et helsestell som tross alt i stor grad tilfredsstillende våre overordnede krav til nærhet, likhet og kvalitet, – og det til tross for at vi bruker en noe mindre andel av brutto nasjonalproduktet på helse enn de fleste land det er naturlig å sammenligne oss med, og til tross for geografi og bosettingsmønster.

Medisinens utvikling har gjort det økonomisk umulig å utrette alt som er medisinsk-teknisk mulig. Dette er naturligvis ikke en spesifikt norsk problemstilling. Helse koster penger i alle land og i alle økonomiske systemer. Derfor har løsningsforsøkene vært ulike. Jeg vil våge å påstå, som en bred generalisering, at i land hvor det offentlige har båret en betydelig del av omkostningene ved helsestellet, har man vurdert om ikke en større grad av privatisering ville være økonomisk fordelaktig. Tilsvarende har man i land hvor helsevesenet i stor grad bygger på private organisasjonsformer, vurdert om det ville være bedre økonomi i å øke det offentliges ansvar for helsevesenet. Av dette trekker jeg to konklusjoner: For det første at helse koster, uansett, og at kostnadene vil øke i takt med medisinsk-teknologiske nyvinninger. For det andre at det ikke nødvendigvis er organisasjonsformen eller eier-

skapsformen som er avgjørende for økonomien i helsevesenet. I det norske helsevesenet i dag har både offentlige og private aktører sin rettmessige plass. Likevel må det offentlige helsevesen være den enkelte innbyggers garanti for at han og hun får den helsetjeneste de har bruk for når de trenger den, og der de trenger den. Som interpellanten viste til, har man i andre land forsøkt ulike andre organisasjonsformer, bl.a. å skille mellom produsenter og etterspørere av helsetjenester. Det er vel riktig å si at erfaringene med slike forsøk har vært både positive og negative.

Når det gjelder norske sykehus, har Stortinget vedtatt fylkeskommunalt eierskap og regionalt samarbeid. Som statsråden nevnte i sitt innlegg, endres sykehusenes rammebetingelser nå på flere måter. Regjeringen har nedsatt et utvalg for å utrede de offentlige sykehusenes organisatoriske tilknytning til eieren. Dette er viktige og sentrale problemstillinger, som er nødvendige å få grundig belyst. Jeg ser fram til utvalgets innstilling med stor interesse, og synes det er rimelig å avvente denne innstillingen før en gjør endringer på disse områdene.

Ola D. Gløtvold (Sp): Bare noen korte merknader til dette temaet, som allerede har vært grundig utdypet, bl.a. i det svaret som kom fra helseministeren. For Senterpartiet er det en helt klar målsetting og et overordnet prinsipp at det som gjelder innbyggernes velferdsbehov for helsetjenester og omsorg, skal være et offentlig ansvar og et offentlig anliggende, med offentlig finansiering og styringssystem. Hvis alle landets innbyggere skal ha lik tilgang til helsetjenester av høy kvalitet, er det viktig at dette styres.

Vi har en spredt bosetting i dette landet, og vi er redd for at en fokusering på privatisering og det økonomiske aspektet i det å drive helsetjenester vil føre til en sentralisering, som igjen fører til et svært ulikt tilbud til den enkelte, avhengig av hvor de bor, og hvilken økonomi de har. Kall det gjerne, som representanten Alvheim var inne på, et sosialdemokratisk prinsipp. Det er iallfall et godt prinsipp at vi skal ha likhet uansett bosted, økonomi, sosial status osv.

Vi har hatt et lovverk i Norge – vi har det fortsatt, og vi vil nok også komme til å ha det i fremtiden – som gir muligheter til et samspill mellom offentlige og private helsetjenester og helsevesen. Det synes jeg vi skal bygge videre på.

Statsråden var inne på utviklingen av dette i dag. Det er vel riktig at vi har et relativt lavt forbruk av private helsetjenester i Norge, men at dette er i ferd med å forandre seg.

Volvat Medisinske Senter ble trukket inn av representanten Alvheim når det gjelder ledig kapasitet. Jeg synes det er viktigere at vi bruker den ledige kapasiteten ved Volvat Medisinske Senter i et samspill med det offentlige helsevesen, bl.a. ved å leie den spesialiteten og teknologien som er der, enn at Volvat Medisinske Senter skal utvide sin sengekapasitet nå – for å ta et eksempel på hva som er i ferd med å utvikle seg. Jeg synes at den ordningen vi har hatt med et samspill mellom privat og offent-

lig helsetjeneste fortsatt skal være der. Det er også klart at innstillingen fra dette utvalget, som kommer i mars 1999, vil bli avgjørende for hvordan vi skal organisere helsevesenet videre.

Ellers vil jeg slutte meg til bl.a. det som representanten Øyangen var inne på, at det er viktigere med reformer internt i helsevesenet når det gjelder ledelse, organisering og samarbeid, enn hvem som er eiere. Jeg synes det offentlige skal ha kontrollen her. Gjennom bl.a. regionalt samarbeid, som det er lagt opp til nå, er det muligheter til å utnytte ressursene på en atskillig bedre måte enn det som har vært gjort tidligere.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg vil først gi honnør til interpellanten for at dette temaet tas opp.

Jeg tror ikke man skal være redd for å gå inn og snu på steiner og se på ulike løsninger, vurdere tyngden i argumentasjonen og se om andre måter å organisere helsevesenet på kan gi andre og bedre løsninger. Jeg er likevel uenig i flere av de konklusjonene interpellanten kommer fram til, spesielt gjelder det tenkningen omkring markedet som en egnet mekanisme for å skape et bedre helsevesen. En forutsetning for at markedet skal fungere, er at konkurransen bidrar til et bedre produkt. Det som dessverre har vært tilfellet også i Norge, er at nettopp konkurransen om personellressursene har gitt stadig større forskjeller i helsevesenet, der tilbudet til befolkningen slett ikke har blitt mer likt, men det er blitt mer og mer forskjellig.

Det kan man se av de tallene som fremkommer når det gjelder fordeling av legespesialister. Hvis man f.eks. ser på tallene for Oslo, vil man finne en tetthet som er ca. fire ganger så stor som for Oppland. Man kan sikkert finne en del grunner til det, men det er likevel en utvikling som har forsterket seg over tid, og som er bekymringsfull.

Det er klart at et marked bare vil forsterke disse tendensene, fordi man vil få en etablering av private tilbud der befolkningstettheten er størst og tilbudet fra før også er størst. Derfor må nettverksløsninger, nasjonale samarbeidsløsninger, være mer egnet hvis man skal skape et helsetilbud som har som mål å være likeverdig for hele befolkningen. Full likhet vil vi neppe oppnå noen gang, og kanskje er ikke det et mål heller, men man må skape et likeverdig tilbud.

Jeg er veldig glad for at helseministeren såpass sterkt betonte det og også snakket om lavest mulige effektive omsorgsnivå, som man ikke har snakket mye om de senere årene, man har i stedet tenkt seg mer sentralisering, mer markeditilpassede løsninger, som igjen bidrar til større forskjeller.

SV tror veldig mye på helseregionene som egnede enheter for å skape et tilbud hvis man på nasjonalt plan kan klare å styre ressursene slik at man får en jevnere fordeling mellom de ulike regionene. Det vi ser i dag, er at tilbudet i de ulike regionene er veldig forskjellige, og man gleder seg svært for å få tak i legespesialister.

Man ser en bekymringsfull utvikling også innenfor kommunehelsetjenesten, der antall utførte legeårsværk nå faktisk har gått ned for første gang i kommuner med færre enn 4 000 innbyggere.

Slik SV ser det, er markedet uegnet til å gjøre noe med de forskjellene man ser utvikle seg. SV støtter det utvalgsarbeidet som Regjeringen har igangsatt, og ser dermed ikke behovet for å støtte det forslaget som Sonja Irene Sjøli her fremmer på vegne av Høyre. Jeg vil igjen betone at mange av de tankene som helseministeren i dag gir uttrykk for, er tanker som SV støtter, og som man på en konstruktiv måte vil være med og gi sin støtte til videre.

Asmund Kristoffersen (A): Svært mange land prøver ut modeller for styring, organisering og eierskap. Den klareste konklusjonen en etter min mening kan trekke, er: Det finnes ikke noe perfekt system, og det finnes ingen trylleformel.

Svensk helsevesen, som interpellanten viser til, er også på den samme søken, og erfaringene derfra er delte og ikke entydige.

Det er viktig, som interpellanten også sier, at en er villig til å tenke nytt og utradisjonelt. Arbeiderpartiet deler den innfallsvinkelen, men vi vil ikke uten videre trekke den konklusjon at forbedringer i helsevesenet nødvendigvis er avhengig av større innslag av private aktører. Men jeg avviser ikke at vi skal videreutvikle et bedre samspill mellom det offentlige helsevesen og de private aktører vi har, bl.a. for å få en prioritert og målrettet bruk av de offentlige pengene som private helseaktører disponerer.

Stortinget har de siste årene vedtatt en rekke reformer og tiltak som kan gi oss et enda bedre helsevesen. Et grunnleggende utgangspunkt for videre utvikling er et helsevesen med lik tilgjengelighet for alle og høy kvalitet i alle ledd.

Jeg er ikke sikker på at dagens ventetidsgarantiordning er veien videre, slik dagsaktuelle undersøkelser også reiser spørsmål om. Garantiordninger er altfor tilfældige og fungerer til dels på helt gale premisser. Det må nå heller vurderes å gi den enkelte pasient som trenger spesialisthelsetjeneste, en individuell behandlingsplan med angivelse av behandlingsopplegg og tidsrammer.

Selv private helsetilbud, som i dag kan være nyttige supplement, tror jeg ikke er løsningen på et godt helsetilbud for alle. Nå tror jeg at vi skal la nylig vedtatte reformer få virke, og jeg viser til en rekke reformer som Stortinget har vedtatt:

- innsatsstyrt finansiering
- større statlig ansvar for spesialistutdanning og legefording
- forpliktende og formelt regionalt samarbeid
- fritt sykehusvalg
- bedre ledelses- og organisasjonsmodeller i sykehusene
- en rekke spesielle planer, bl.a. psykiatri- og kreftplaner
- større fristilling av sykehusene

Dette er tiltak som en må vurdere samlet, og som en må få til å virke før en gjør nye eksperimenter.

Jeg tror heller ikke at folks helseproblem skal være en markeds plass for private aktører, der en drivkraft vil være økonomisk avkastning og følgelig – som flere talere har vært inne på i dag – en fare for en sterkere sentralisering av helsetilbudene.

Annelise Høegh (H): Jeg finner etter en del av de innleggene som nå har vært holdt, grunn til å fastholde at det ikke er noen grunn til å tvile på at vi alle står fast på at helsestellet vårt skal være offentlig styrt og offentlig finansiert. Det er altså ikke fra noen partiers side snakk om at markedet skal styre det hele, og at økonomiske interesser, privatøkonomiske interesser, skal være det som ligger til grunn.

Bakgrunnen for Høyres anliggende her er: Hvordan kan vi sikre at en større del av de offentlige helsemilliardene vi bruker, i større grad kommer pasientene til gode og ikke går bort til andre ting? Hvordan kan vi få til en bedre funksjonsfordeling for de offentlige sykehusene? Ja, hvordan kan vi få systemet til å virke bedre i en fremtid hvor vi vet at mulighetene bare kommer til å vokse, mens ressursene vil være begrenset?

Jeg er glad for at så mange har gitt tilslutning til at man må være villig til å tenke nytt og til å sette i gang med utredninger, slik helseministeren også har tatt initiativ til. Men det forbauser meg at man er så tilbakeholden med hensyn til å tørre å sette nye tanker ut i livet, ikke som gjennomløpende og gjennomgripende ideer, men i prøveprosjekter, slik faktisk forslaget fra Høyre går ut på. Man kan ikke bare si halleluja, man må faktisk gjøre det også. Det er riktig som interpellanten sa, at vi trenger å vinne våre egne erfaringer med hvordan nye virkemidler fungerer i vårt land, ikke bare se på hvordan de fungerer eller ikke fungerer i andre land, selv om det dreier seg om naboland eller nærliggende land.

Jeg oppfattet helseministeren som langt på vei positiv. Jeg må allikevel si at jeg begynte å lure på om han har gjort seg selv til en forlenget arm av Kommuneforbundet da han helt i begynnelsen av sitt innlegg sa at ut fra det målet vi har om en solidarisk helsepolitikk, er det viktig at sykehusenes kjerneoppgaver i hovedsak skal være gjenstand for offentlig drift. Det må være en logisk brist i dette resonnementet, for det er ingenting som tilsier at det at noe er et offentlig ansvar, også betyr at det offentlige skal være tjenesteleverandør.

Dagbladet hadde faktisk en interessant leder i går som gjaldt kommunenes omsorgstilbud, men som har ganske store paralleller, hvor de sier at for brukerne er det ikke avgjørende hvem som utfører tjenestene, men hvilken kvalitet og hvilken kapasitet tjenestene har. Det gjelder faktisk også – det bør det iallfall gjøre – i helsetilbudet. Det er brukernes interesser som må stå i høysetet, og da kan det ikke være en overordnet idé at det offentlige skal utføre tjenestene hvis det offentliges, fellesskapets, midler kan komme flere til gode ved at man får en viss konkurranse om å levere kvalitet til den prisen som det offentlige allikevel fastsetter.

Reidun Gravdahl (A): Representanten Sjøli tar opp en problemstilling som mange er opptatt av.

Det er viktig at befolkningen, uansett alder, kjønn og bosted, har god tilgang på helsetjenester, og det sikrer vi best med offentlig styring av helsepolitikken. Vi må fortsette å satse på et helhetlig og godt offentlig helsevesen, men noen private tilbud skal vi også ha i framtida. Disse

må underlegges offentlige godkjenningsordninger og fungere innenfor vedtatte opptrukne rammer.

Det må ikke bli slik at det offentlige skal finansiere, mens private interesser har styringa og fortjenesten. Et av problemene med private aktører er at de ikke finner det interessant å operere i distriktene. Noe helt annet er det hvis det offentlige helsevesen kjøper noen tjenester i begrenset omfang. Avtalene vil i slike tilfeller ivareta nærhet til pasientene. Et slikt eksempel har vi på Gjøvik, hvor fylkeskommunen kjøper mammografiscreening av Brystinstituttet. Derved har vi fått et tilbud vi ellers ikke ville ha hatt.

Likeledes kan andre delleveranser kjøpes for å få utført oppgaver det ikke er kapasitet til. Det man skal være oppmerksom på, er at hvis private kan gjøre dette billigere med fortjeneste enn det det offentlige kan gjøre uten fortjeneste, da er det offentlige for dårlig, og da må vi sørge for å gjøre noe med det.

Det er neppe samarbeid med private som aktører som gir et bedre helsevesen, men en bedre organisering og en bedre utnyttelse av ressursene.

Den viktigste oppgaven i helsevesenet er å behandle mennesker. Når dyktig personell i stor utstrekning settes til å utføre administrative oppgaver og behandle en stadig større papirflom i stedet for mennesker, er det nødvendig å rope et varsku og se på organiseringen. Vi har et politisk ansvar på alle nivåer for å ta dette alvorlig.

En viktig del av dette arbeidet er forholdet mellom partene i arbeidslivet. God kommunikasjon og godt samarbeid er viktig og helt nødvendig for å få til avtaler som gjør at helsevesenet kan få utført oppgaven sin, nemlig å behandle mennesker.

Sonja Irene Sjøli (H): Dette har vært en interessant debatt. Alle er stort sett positive til de endringene som skjer, og står også bak både målsettingen og de reformene som har vært gjennomført.

Jeg er glad for at helseministeren presiserte at det ikke er noe glansbilde han tegner av helsevesenet i Norge. Han sier at ventelistene viser en positiv trend, og at det er færre garantibrudd. Det skulle da også bare mangle!

Høyre har vært en pådriver for at pasientene skal få en garanti for behandling, som nå fungerer bra. I tillegg viser det seg at innsatsbasert finansiering virker svært positivt. Jeg er positiv til og støtter opp om helseministerens utvalg. Det er ingen motsetning mellom det og det forslaget som Høyre har fremmet. Forslaget er mer operativt, og utvalgsarbeidet og prosjekter kan skje parallelt.

Vi beveger oss i et delvis ukjent farvann. Men det er umulig å sitte med noe fasitsvar uten at vi har sett hvordan et samarbeid mellom det offentlige helsevesenet og private aktører fungerer i praksis. Vi ønsker prøveprosjekt for å høste egne erfaringer, nettopp fordi, som flere har vært inne på i denne debatten, Norge ikke er lik andre land.

Helseministeren er positiv til å vurdere hel eller delvis bruk av private aktører i utvalgte deler av sykehusets virksomhet. Og som han sier: Det står det enkelte sykehus fritt å vurdere om dette er hensiktsmessig. Det er bra!

Men Høyre ønsker å prøve ut dette i praksis, i kontrollerte former, slik at det er mulig å gjøre en konkret evaluering og vurdering av fordeler og ulemper.

Dersom vi ikke gjennomfører systemendringene i helsevesenet, tror jeg resultatet vil bli akkurat slik som Arbeiderpartiet, SV og Regjeringen frykter, nemlig en todeling av helsevesenet, hvor de som har råd til å betale for private helsetilbud, enten i Norge eller i utlandet, gjør det. Høyre ønsker et sterkt offentlig styrt helsevesen, slik resten av Stortinget ønsker. Men jeg tror det er en fare for det offentlige tilbudet og de overordnede prinsipper i helsepolitikken, fordi det offentlige ikke vil greie konkurransen. Høyres mål er et sterkt offentlig styrt helsevesen. Det er ikke lenger et spørsmål om vi ønsker økt konkurranse og flere private aktører i helsevesenet, for konkurransen er der. Og den systemkonservatisme som enkelte her bekjenner seg til, er med på å true velferden, for konkurranse gir mer velferd fordi vi får utnyttet ressursene på en bedre måte. Vi får frigjort ressurser for å skape enda mer velferd gjennom økt tilgang til helsetjenester. Det er ikke, slik som enkelte hevder, umoralsk og uetisk med konkurranse, men det er umoralsk og uetisk å forlenge helsekøene og ikke utnytte samfunnets ressurser på en best mulig måte.

Statsråd Dagfinn Høybråten: La meg først takke interpellanten for initiativet til en betimelig debatt, som også har gitt meg anledning til å gå grundig inn på de erfaringer som andre land har høstet. Her tror jeg det er helt nødvendig at vi lærer både av andres feil og av det som har vært vellykket i andre land. Jeg har personlig i forbindelse med forberedelsene til denne interpellasjonen hatt anledning til å studere erfaringene både i England og Sverige, og ser at vi der kan ha nyttige erfaringer å hente, både når det gjelder feil og suksess.

Jeg synes også debatten har vært nyttig på den måten at det har vært relativt beskjedne ideologiske overtoner. For meg er det veldig greit, fordi jeg tror det er det å oppnå de helsepolitiske målene som er det viktige, og så får vi diskutere avveiningen av de ulike virkemidlene. Jeg er åpen for at vi ikke bare lærer av andres feil og mangler og suksesser, men at vi også prøver ut alternative løsninger selv. Det har fylkeskommunene innenfor dagens lovgivning meget stor frihet til å gjøre, og de er også invitert til å ha en dialog med det utvalget som er nedsatt, nettopp om den type utprøving. Det mener jeg derfor er vel ivaretatt gjennom den prosessen som allerede er lagt opp.

La meg til slutt si at vi i denne debatten ikke kan lukke øynene for at vi har en økende skjevfordeling av helsepersonell i dette landet geografisk sett. Enhver debatt om dette spørsmålet der man lukker øynene for det, blir en debatt om Oslo og Akershus og noen andre sentrale strøk i landet og ikke om de store geografiske områder i Norge som dessverre opplever en økende knapphet på helsepersonell, særlig på leger og spesialister. Dette må nasjonale myndigheter forholde seg til, også i en debatt om disse spørsmålene.

Jeg merket meg at representanten Høegh mente at jeg låt som «en forlenget arm av Kommuneforbundet», og at

det ikke nyttet bare å si «halleluja» – noe jeg jo av og til gjør – men at det også måtte gjøres. Jeg tror at representanten Høegh ved et nærmere studium av mitt innlegg og de innlegg som har vært holdt fra nevnte organisasjon, vil finne klare forskjeller og motsetninger. For meg er dette i stor grad et spørsmål om å sikre overordnede nasjonale målsettinger, og jeg har et meget åpent forhold til virkemidlene. Jeg tror at vi gjennom det regionale helse-samarbeidet nå har fått et redskap for en rasjonell politisk styring av sykehustilbudet i Norge. Samtidig kan vi gjennom ulike former for organisatorisk og økonomisk fristilling åpne for en selektiv bruk av private aktører innen rammen av et offentlig helhetlig helsevesen.

Presidenten: Dermed er debatten om sak nr. 2 omme. (Votering over forslag, se side 233)

S a k n r . 3

Interpellasjon frå representanten Ranveig Frøiland til olje- og energiministeren:

«Borregaard Industries Ltd., Glomma Papp A/S, Hafslund ASA og Globe Norge AS Hafslund Metall i Sarpsborg saman med dei tillitsvalde, har laga eit samarbeidsprosjekt, «Energi- og Miljøprosjektet rundt Sarpsfossen». Overordna mål for prosjektet er gode løysingar både for energiforsyning, miljøutslepp og sysselsetjing i regionen. Dersom ein skal oppnå ein «vinn-vinn-situasjon» for bedriftene, regionen og samfunnet, er dei avhengige av kraft til ein pris som kan gjera dette prosjektet lønsamt. Det er bedriftene si plassering i høve til kvarandre som gjer prosjektet så unikt med omsyn til optimal utnytting av energien, der ein blant anna kan få til eit energigjenvinningsanlegg som kan redusera bruk av olje. Dette er eit godt energi- og miljøprosjekt som det hastar med å få til.

Ser statsråden noka mulegheit for å få dette prosjektet realisert medan ein ventar på eit nytt system for den kraftintensive industrien?»

Ranveig Frøiland (A): Energi- og miljøprosjektet rundt Sarpsfossen er unikt, unikt i den forstand at her har dei tillitsvalde og leiinga i dei fire bedriftene laga eit samarbeidsprosjekt. Dette samarbeidsprosjektet har teke myndighetene på alvor når det gjeld nasjonale og internasjonale målsetjingar og forpliktingar på energi- og miljøområdet. Dei har tenkt nytt og ønskjer å vera i forkant på dette området.

Dei bedriftene som er omfatta av prosjektet, er Globe Norge AS Hafslund Metall, Glomma Papp A/S, Borregaard Industries Ltd. og Hafslund ASA. Til saman har desse bedriftene over 2 000 tilsette.

Prosjektet går ut på at Globe Norge AS Hafslund Metall, som har eit elforbruk på rundt 600 GWh, kan nytta den varmeenergien som finst i avgassane ved produksjon av ferrosilisium, til å etablere eit gjenvinningsanlegg. Eit slikt anlegg kan levera varme, òg i form av damp.

Glomma Papp A/S har i dag eit varme/dampbehov både til prosessen og til oppvarmingsformål, og dette energibehovet blir i dag dekt av ein oljekjel. Behovet for

varmeenergi ved Borregaard Industries utgjør i dag to tredjedelar av det totale energibehovet. Varmeenergien frå Globe Norge AS Hafslund Metall vil kunna erstatta varme som elles må produserast ved hjelp av fossilt brensel, og Borregaard har dessutan store mengder overskotsvarme som kan nyttast til fjernvarmeanlegg i Sarpsborg. Ved å etablere eit fjernvarmenett i Sarpsborg kan den energien som industrien sjølv har utnytta ein gong, koma til nytte endå ein gong. Desse fire bedriftene ligg så tett ved kvarandre at det går an å ta omsyn til ei total utnytting av energien.

Initiativet frå dei tillitsvalde ved desse bedriftene er sjølv sagt motivert ut frå ønsket om å utvikla bedriftene meir og sikra den ein skilde bedrifta vidare levevilkår, samstundes som dei er opptekne av miljøet, og av å redusere utsleppa – ja, prosjektet syner at ein samla reduksjon av CO₂ kan reduserast med 44 pst. frå Glomma Papp og Borregaard. Å sikra arbeidsplassane i distriktet og kanskje også få til knoppskyting og ytterlegare sysselsetjing er sjølv sagt også eit viktig motiv.

Så kan ein spørja seg om ikkje dette prosjektet som er så godt, kunne finna si løysing utan at det vart ein politisk debatt i Stortinget om det, for det er mange som meiner at det også er eit økonomisk godt prosjekt.

Det er ingen tvil om at prosjektet er godt samfunnsøkonomisk når ein tek omsyn både til energibruk og miljø. Det har vore viktig for dei tillitsvalde å få til eit prosjekt som kan styrast på tvers av bedriftsgrensene, og derfor er det oppretta ei styringsgruppe der også bedriftene si leiding er representert saman med dei tillitsvalde. Bedriftsøkonomiske kriterium vil alltid vera ei vurdering som ligg til grunn for slike store investeringar. Derfor er også kraftprisen til Hafslund Metall eit stort spørsmål i denne saka.

Historia rundt Hafslund Metall er den same som for mange bedrifter innan kraftkrevjande industri i byrjinga av 1990-åra. Dei sa opp sine langsiktige kontraktar og gjekk inn i spotmarknaden. Det gjorde Hafslund også. Kor klokt dette var, kan ein sjølv sagt alltid diskutera. Eg treng ikkje gjenta heile Hafslund si historie, for den er nok velkjend her i salen etter eit stort engasjement både frå politikarar i Østfold og frå heile fagrørsla. Men i 1997 vart verket starta opp på nytt med ein kommersiell kontrakt med Statkraft. Kontrakten kan berre seiast opp av Statkraft, noko ein sjølv sagt kan stilla spørsmål ved. Gjennom heile 1997 og 1998 har fagrørsla jobba i samarbeid med bedriftene for å få gjennomført dette flotte enøk- og miljøtiltaket ved Sarpsfossen. Her er det snakk om ein reduksjon av 100 000 tonn CO₂ innanfor den kraftkrevjande industrien. Eigarane av Hafslund Metall har godkjent prosjektet og er viljuge til å investera inntil 100 mill. kr dersom verket får energi til konkurransedyktig pris.

Det nye regimet som vi snakkar om for den kraftkrevjande industrien, 105, har teke tid – altfor lang tid. Vi veit at dette spørsmålet har vore reist i Stortinget i mange samanhengar, og regjeringa Jagland lovde eit forslag til nytt regime dette året. Senterpartiet har vore ein stor pådrivar for å få til eit nytt regime, og når dei no sit med

leiinga i departementet, skjønner eg at det må vera politiske problem i sjølv Regjeringa som gjer at ein ikkje har fått lagt fram eit forslag til nytt regime for denne industrien. Men når Regjeringa saman med heile Stortinget har som mål å gjennomføra enøkprosjekt, og når Stortinget har løyvt store midlar til dette, må det vera tillate å spørja om det ikkje går an å medverka til å få dette gode miljøprosjektet i hamn før vi får til ei ordning for det nye systemet som skal på plass, 105.

Eg vil også spørja statsråden om når dette nye opplegget for den kraftkrevjande industrien kjem, for no er tolmodet i Stortinget slutt. Eg vil gjenta endå ein gong at Senterpartiet var ein av pådrivarane her i Stortinget for å få dette systemet fram, slik at denne industrien som er så oppteken og avhengig av langsiktige kontrakter, kan vita kva for rammevilkår dei har når dei store investeringane skal gjerast.

Statsråd Marit Arnstad: Prosessindustrien er storforbruker av energi og har til dels betydelige utslipp av klimagasser. Derfor er det en viktig del av energi- og miljøpolitikken å effektivisere energibruken og bidra til å redusere utslippene i denne delen av industrien. Å legge til rette for å få utnyttet energien fra spillvarme er bl.a. viktig. Dette er et ansvar både for bedriftene, for lokalsamfunnet og for statlige myndigheter.

Globe Norge AS Hafslund Metall er lokalisert i et område hvor det burde være gode muligheter for å utnytte spillvarme. Borregaard og Glomma Papp, som begge ligger i nærheten, har et betydelig varmebehov i sine virksomheter. Mye av varmebehovet i disse bedriftene dekkes i dag, som interpellanten var inne på, gjennom dampproduksjon ved brenning av tungolje, som gir betydelige utslipp av CO₂- og andre klimagasser.

Det foreslåtte og omtalte miljøprosjektet rundt Sarpsfossen er etter Regjeringens mening et meget godt miljø- og energiprojekt. Interpellanten spør i sin interpellasjon om jeg kan se noen mulighet for å få dette prosjektet realisert relativt raskt. Departementets vurdering er at flere forhold tilsier at det burde være gode muligheter for det.

For det første synes prosjektet i seg sjølv å ha svært god lønnsomhet. Så langt departementet har hatt anledning til å gå inn i prosjektet og vurdere sider ved det, vil det på en betydelig måte kunne forventes å skape inntekter til bedriften som igjen kan styrke lønnsomheten til Globe Norge AS Hafslund Metall – ikke bare samfunnsøkonomisk, men også helt klart bedriftsøkonomisk.

Regjeringen er på sin side innstilt på å bidra til at denne type tiltak blir utviklet og vil yte økonomisk tilskudd for at partene kan gjennomføre prosjektet. Fra Regjeringens side er følgende tiltak aktuelle som bidrag til å realisere prosjektet:

Gjennom tilskuddsmidlene til alternativ energi vil prosjektet samlet sett kunne få inntil 11 mill. kr i økonomisk støtte. En stor del av disse midlene vil være bidrag fra de tilskuddsmidlene som forvaltes av NVE. Forutsetningen for at disse midlene kan utbetales, er at selskapet har søkt om og fått konsesjon for fjernvarmeanlegget. Et slikt tilskuddsbeløp er noe av det aller høyeste noen en-

keltbedrift eller noe enkeltprosjekt noen gang har fått fra de omtalte tilskuddsmidlene.

Dersom investeringer igangsettes, vil prosjektet også i 1999 kunne ha mulighet for en viss økonomisk støtte fra tilskuddsmidlene for alternativ energi. Fjernvarmeanlegg vil i likhet med andre alternative energitiltak gis fritak for investeringsavgift fra 1. januar 1999. Dette kommer i tillegg til investeringsstøtte og vil styrke det økonomiske grunnlaget for denne type prosjekt.

Det aktuelle prosjektet anbefales også å søke lånefinansiering i det miljøfondet som Regjeringen har opprettet under Miljøverndepartementets budsjett, og som forvaltes av SND. Herfra kan det gis lån til prosjekter som direkte eller indirekte fører til reduserte utslipp av klimagasser og andre miljøskadelige stoff. Prosjekter rettet mot reduserte klimagassutslipp skal gis prioritet i den sammenheng. Samlet sett burde disse støttetiltakene og lønnsomheten i selve prosjektet kunne gi miljø- og energiprojektet det løft som trengs for at partene velger å realisere prosjektet.

Kraftvilkårene for Hafslund Metall har også vært framhevet som en hindring for gjennomføringen av det aktuelle varmegjenvinningsanlegget. Hafslund Metall har av historiske årsaker ingen statskraftskontrakt. Bedriften var opprinnelig forsynt med kraft fra Hafslund Energi, men i 1992 valgte smelteverket å si opp denne avtalen og kjøpe kraften i markedet. Bedriften er i dag dekket gjennom en forretningsmessig kontrakt mellom Fesil og Statkraft. Kontrakten ble inngått høsten 1996 da markedsprisen på kraft var ganske høy, og sett i forhold til den dagsaktuelle markedsprisen er vilkårene lite gunstige. Det har derfor vært spørsmål om departementet, som et ledd i å få gjennomført varmegjenvinningsprosjektet, kan gripe inn for å bedre kraftvilkårene for bedriften.

Regjeringens fullmakt til å tildele nye kontrakter til industrien på politisk fastsatte vilkår er gitt gjennom Stortingets behandling av St.prp. nr. 104 for 1990-91. Det framgår helt klart at det bare kan tildeles kraft til nye prosjekter.

Spørsmålet om tildeling av 104-kraft til Hafslund Metall har vært vurdert flere ganger de siste årene. Fordi det ikke er snakk om investering i ny produksjonsvirksomhet som medfører økt kraftbehov, men om kraft til erstatning for andre kraftleveranser, har ikke departementet fullmakt til å imøtekomme en søknad om tildeling etter 104-regimet.

En annen mulighet som har vært vurdert, er å pålegge Statkraft å tre ut av den forretningsmessige kontrakten med Fesil. Jeg kan etter en samlet vurdering ikke gå inn for et slikt tiltak. Som jeg nevnte innledningsvis, fins det mer direkte økonomiske virkemidler som Regjeringen nå velger å ta i bruk for å støtte selve varmegjenvinningsanlegget, altså det prosjektet det i dag er tale om.

Kontrakten mellom Fesil og Statkraft er inngått på frivillig basis mellom to sjølstendige parter. Statkraft har i denne sammenheng oppført seg akkurat slik stortingsflertallet – inkludert interpellantens parti, Arbeiderpartiet – har ønsket at de skal oppføre seg. Å gripe inn i Statkrafts disposisjoner vil gi betydelige presedensvirkninger. Det kan være vanskelig å forskjellsbehandle andre

aktører som også er part i forretningsmessige avtaler med Statkraft. Statkrafts forhandlingsposisjon i framtidige forretningsmessige avtaler kunne også bli påvirket. Det er dessuten høyst tvilsomt om tiltaket er i samsvar med EØS-avtalens statsstøtteregler. Dersom man skulle instruere Statkraft om å si opp kontrakten, ville det i tilfelle være riktig av Stortinget å bevilge Statkraft en kompensasjon for tapet knyttet til en slik oppsigelse. Det ville innebære et meget betydelig bevilgningsbehov.

Departementet arbeider nå, som interpellanten var inne på, med ulike løsninger for framtidige kraftkontrakter for industrien. Hvilke bedrifter som skal inkluderes vil i så måte være en sentral problemstilling. Hafslund Metall er en bedrift som åpenbart må vurderes i sammenheng med fornyelsen av statskraftskontraktene, det såkalte 105-regimet. Hva som blir Hafslunds konkrete stilling i et nytt industrikraftregime er det imidlertid for tidlig å si noe om.

Stortinget har gjennom behandling i vår forutsatt at proposisjonen om kraftkrevende industris framtidige kraftvilkår skal legges fram senest høsten 1998. Som jeg nevnte i stortingsdebatten 12. juni i år har arbeidet med å avklare industriens langsiktige kraftvilkår høy prioritet i departementet og i Regjeringen. Saken er imidlertid også – som jeg regner med at flere representanter her og ikke minst interpellanten, er kjent med – meget kompleks. Forslaget vil berøre en rekke aktører med høyst ulike interesser, og det er mange hensyn som må avveies. Dersom proposisjonen legges fram i løpet av høstsesjonen i år, vil Regjeringen ikke ha mulighet til å redegjøre tilstrekkelig for alle relevante forhold.

Som varslet i statsbudsjettet for 1999 anser Regjeringen det derfor som mest hensiktsmessig at proposisjonen om kraftkrevende industris framtidige kraftvilkår blir lagt fram samtidig med energimeldingen, dvs. før påske i 1999. Det vil også gi Stortinget mulighet til å foreta en helhetlig vurdering av energipolitikken, industrikraftens stilling inkludert.

Regjeringen er innstilt på å bidra til at fjernvarmeprosjektet basert på spillvarme fra Globe Norge AS Hafslund Metall kan realiseres gjennom en betydelig økonomisk støtte til prosjektet. Samlet betyr dette inntil 11 mill. kr i 1998. Økonomisk støtte kan utbetales når konsesjon er gitt. Dersom investeringer blir igangsatt kan prosjektet også påregne en viss økonomisk støtte i årene framover. Som sagt er det også grunn til å anbefale Hafslund å søke lån gjennom miljøfondet. I tillegg vil fritak for investeringsavgift som iverksettes fra årsskiftet, styrke lønnsomheten i prosjektet. En prioritering av energiarbeidet i kommunene neste år vil dessuten også kunne legge grunnlaget for en utvidelse av bruken av fjernvarme i Sarpsborg-området. Samlet sett er det Regjeringens vurdering at disse bidragene gjennom direkte økonomisk støtte, burde medvirke positivt til at et godt og lønnsomt prosjekt får det løftet som trengs for at det kan realiseres.

Ranveig Frøiland (A): Eg skal få takka statsråden for svaret. Eg merka meg sjølvsagt, slik sikkert mange andre

øg har gjort, at det er ein heilt annan tale frå Marit Arnstad no som statsråd enn det var frå stortingsrepresentanten Arnstad i 1994 då ein behandla budsjettet i Stortinget, der Senterpartiet faktisk hadde eit forslag om at departementet skulle påleggja Statkraft å sørgja for at Hafslund Metall vart tildelt langsiktige kraftkontraktar i tråd med intensjonane i St.prp. nr. 104 for 1990-91.

Eg har aldri sagt noko om at ein har hatt intensjonar om at dette skulle leggjast inn under St.prp. nr. 104, for det har vi avklara mange gonger i Stortinget og i departementet at det ikkje er heimel for, og det var faktisk heller ikkje det som var mitt utgangspunkt i dag for interpellasjonen. Mitt spørsmål til statsråden var faktisk om kva som kunne gjerast i påvente av eit nytt regime. Eg er sjølv sagt heilt samd med statsråden i at dette er avtalar inngått mellom to likeverdige partar, men det er mykje som går an å gjera dersom ein har eit politisk ønske om det, og det trudde eg denne statsråden hadde for det gode miljøprosjektet som her ligg føre.

Når det gjeld å få realisert prosjektet med eit fjernvarmeanlegg i Sarpsborg basert på spillvarme, vil dei støtteordningane statsråden viste til, sjølv sagt vera til veldig god hjelp, og det synest eg er positivt. Men det eg synest er negativt, er at det måtte gå så lang tid, og at det måtte koma ein interpellasjon i Stortinget før ein kunne gjera noko i forhold til dette prosjektet. Det er over eit år sidan dei tillitsvalde begynte å jobba med dette i tett samarbeid med departement og politisk leiing, både tidlegare og no, så dette burde ha vore gjennomført. Men ok, vi skal ikkje bruka for mykje tid på det som har vore. Mitt ønske er i alle fall no at prosjektet skal koma i gang, og eg vil be statsråden om å bidra alt ho kan for at det skal verta ein realitet.

Eg er sjølv sagt ikkje nøgd med at det nye systemet for den kraftkrevjande industrien skal venta til våren. Det betyr at Stortinget knapt nok får diskutert det på vårparten, slik at det blir hausten igjen før det blir ein realitet. Eg må seia at når Stortinget så sterkt har trykt på for at det skulle verta eit nytt system for denne industrien, som eg føler at statsråden seier – at i alle fall Hafslund openbert har mogelegheit til å koma inn under, burde det koma så tidleg at dei verkeleg kunne fått etablert ut frå det nye systemet og òg bygd anlegget.

Statsråd Marit Arnstad: Sjøl om denne statsråden som representant i denne salen aldri har uttalt seg om dette prosjektet eller om de kraftvilkårene som representanten Frøiland var inne på, er jeg sjølv sagt fullt på det rene med hvilket forslag Senterpartiet fremmet i forbindelse med budsjettinnstillingen for 1994-95. Jeg er også fullt på det rene med at hvis Arbeiderpartiet hadde ønsket det, kunne de ha støttet det. Da hadde vi hatt flertall. Forslaget ble nedstemt. Regjeringens fullmakt i dag består sjølv sagt i å forholde seg til den avklaringen og de fullmakter flertallet i Stortinget da gav, og det har vi forholdt oss til.

Det er et sterkt politisk ønske fra Regjeringen om å bidra økonomisk til å støtte opp omkring prosjektet. Det er min mening at det gjør vi gjennom det direkte økonomis-

ke tilskuddet som vi nå ønsker å bevilge. Det er, som representanten her sier, et samfunnsøkonomisk godt prosjekt, men alt tyder på at det også bedriftsøkonomisk er et meget godt prosjekt, og at prosjektet i løpet av svært få år burde ha store muligheter til god inntjening på de investeringene som prosjektet medfører.

Når det gjelder behandlingen av prosjektet, så søkte bedriften om tilskudd fra NVE. Den søknaden er blitt behandlet på samme måte som alle andre søknader – det har ikke tatt lengre tid for denne søknaden enn for andre søknader. Den er blitt avgjort på en positiv måte, og det er også blitt avgjort at en kan bidra med ytterligere utover det tiltenkte støttebeløp. Men det er også slik at disse midlene ikke kan utbetales før man har søkt om og fått konsesjon. Ennå har ingen søkt om konsesjon for dette prosjektet, og det er en forutsetning for at midlene skal utbetales. Men jeg vil på det sterkeste motsi at dette har tatt noe lengre tid enn det vil gjøre for ethvert annet sammenliknbart prosjekt som søker om offentlig og statlig støtte.

Når det så gjelder framleggelsen av 105-regimet, er jeg enig i at det er en viktig sak. Jeg skulle ha ønsket at det hadde vært mulig for Regjeringen å få lagt fram den proposisjonen i løpet av høsten. Men jeg ser at det ikke vil gi Stortinget et godt nok beslutningsgrunnlag. Det vil ikke gi Regjeringen god nok mulighet til å redegjøre fyllestgjørende for alle forhold knyttet til kraftregimet. Det har skjedd en utvikling som vi også må ta hensyn til når det gjelder forretningsmessige avtaler. Det betyr at vi må ha kanskje enda mer varierte løsninger for de bedriftene som er igjen, som ikke har inngått forretningsmessige avtaler – altså ikke de store som Elkem, Norske Skog og Norsk Hydro. Det er et meget omfattende arbeid, og jeg håper at Stortinget ønsker at en skal få et best mulig beslutningsgrunnlag.

Det jeg kan si, og som også er nedfelt i budsjettproposisjonen, er at vi vil legge fram proposisjonen før påske. Jeg håper det tidsmessig vil gi Stortinget anledning til å behandle den i løpet av våren. For øvrig vil jeg si at når det gjelder regjeringen Jaglands tidligere løfter om når dette skulle bli framlagt, kan denne regjeringen selvsagt ikke hefte for disse.

Bent Hegna (A): Siden 1990 har forbruket av strøm vokst fire ganger så sterkt som utbyggingen av nye kraftverk. Det økte forbruket skyldes ikke industrien. Den kraftkrevende industrien bruker omtrent like mye kraft i dag som for 25 år siden. Det er ingenting som tyder på at veksten i forbruket skal gå radikalt ned. Tvert i mot, det er all grunn til å tro at kraftunderskuddet vil øke om det ikke gjøres noe.

Til tross for det stadig økende kraftunderskuddet har ikke Regjeringen løftet en finger for å møte framtidens kraftbehov, ikke løftet en finger for å sikre industrien tilstrekkelig med kraft – dette samtidig som to av sentrumpartiene har vært blant dem som lenge har etterlyst et nytt kraftregime for industrien.

Sentrumpartiene har også vært skeptiske til mange av de tiltakene Arbeiderpartiet har iverksatt for å sikre kraftforsyningen, f.eks. bygging av kraftkabler til kontinentet

for å sikre muligheten til å importere kraft. Sentrumspar-tiene har også vært skeptiske, ja nærmest prinsipielt imot utbygging av ny vannkraft, og i spørsmålet om gasskraft har de valgt den enkleste løsningen, nemlig å si nei. Arbeiderpartiet tok belastningen ved å drive den diskusjonen. Alt dette gjorde vi for å bedre kraftbalansen og gjøre situasjonen for kraftkrevende bedrifter lettere.

Et tiltak som vil kunne øke tilgangen på miljøvennlig kraft, er økt satsing på energigjenvinning i industrien. Beregninger viser at man kan få en produksjon på opp til 1 TWh fra energigjenvinning, og det er 1 TWh av den mest miljøvennlige kraften. Men da må det iverksettes tiltak for å gjøre det lønnsomt nok til at industrien ser seg tjent med å investere i energigjenvinning.

Det er flere slike prosjekter som det i Sarpsborg. Blant annet på Notodden og i Kristiansand arbeides det for å få til noe liknende.

I forbindelse med behandlingen av grønne skatter i vår bad Stortinget Regjeringen om så raskt som mulig å avklare spørsmålet om en refusjon av denne elavgiften for å gjøre det mer lønnsomt å investere i gjenvinning.

I statsbudsjettet for 1999 kommer Regjeringen med et opplegg for dette som ser ganske bra ut. Det er noe slikt som det Regjeringen foreslår i finans-, skatte- og avgifts-politikken, som skal til for å frigjøre energigjenvunnet kraft.

Det som nå er avgjørende, er at vi må få forsikringer fra statsråden om at dette er en ordning som skal vare, at det fra statsrådets side ikke finnes tvil om at denne ordningen skal videreføres og om mulig gjøres enda bedre. Dette er så store investeringer at det ikke må finnes tvil om avgifts- og skattesystemet.

Jeg sa at Regjeringen ikke har løftet en finger for å bedre kraftbalansen. Vedtaket om avgiftslettelser viser at Regjeringen ikke er helt død. Jeg skal gi Regjeringen honnør for det. Vi ser bevegelse i lillefingeren. Det er bra. Men det er fortsatt sånn at hovedspørsmålet er kraftbalansen. Regjeringen har ikke gjort det den skal, og det den har lovet, og det regjeringspartiene har mast om i flere år, nemlig å få på plass et system for kraftkrevende industri.

Bror Yngve Rahm (KrF): Prosjektet som tas opp i denne interpellasjonsdebatten, er et positivt prosjekt som legger til rette for bedre energiutnyttelse og lavere utslipp av klimagasser. Det er derfor all mulig grunn til å håpe at prosjektet blir realisert.

Når det gjelder betingelsene for prosjektet, deler jeg statsrådets vurderinger. Prosjektet skal selvsagt kunne søke om støtte fra miljøfondet, prosjektet skal også få fritak fra investeringsavgift som andre fjernvarmeprosjekt, og det må kunne søke om tilskuddsmidler til alternativ energi. Totalt sett bør dette kunne bidra til en realisering.

Når det gjelder vurderingene i forhold til kraftpriser og Hafslund Metalls langsiktige forretningsmessige kontrakt, deler jeg også statsrådets vurderinger. Det er ikke ønskelig å gripe inn på den ene eller andre måten og således overprøve den langsiktige kontrakten som foreligger. Det er spesielt lite ønskelig så kort tid før Stortinget får

både meldingen om energipolitikken og proposisjonen om kraftkrevende industris framtidige kraftvilkår til behandling. Jeg merker meg likeledes statsrådets vurdering av et eventuelt statlig erstatningsansvar. Det taler også sterkt imot en inngripen i eksisterende avtale.

Jeg vil til slutt minne Arbeiderpartiet og ikke minst interpellanten om hva nettopp dette partiet sa om presensvirkninger av det å finne spesielle løsninger i spesielle situasjoner da vi i vår behandlet Høyres Dokument nr. 8-forslag om bl.a. Elkem Saudas krafttilgang.

Kjellaug Nakkim (H): Det prosjektet vi står overfor i dag, er et vel gjennomarbeidet prosjekt, et prosjekt som vil gi ganske gode totalløsninger når det gjelder energidekning, miljøutslipp og opprettholdelse av sysselsettingen i Sarpsborg. Det er visse forutsetninger for at denne målsettingen skal kunne nås for de bedriftene som er involvert. Det er ganske unikt at bedrifter som Borregaard, Glomma Papp, Hafslund ASA, Globe Norge AS Hafslund Metall og nå også Østfold Energiverk går inn i et slikt prosjekt, og det fortjener både oppmerksomhet og støtte.

Som det er blitt sagt, må man for at dette kan bli et godt økonomisk prosjekt, selvfølgelig legge bedriftsøkonomiske kriterier til grunn. Vi kjenner alle til problemene som Hafslund Metall har hatt med kraftkontrakter og levering av kraft. Dette har vært oppe til behandling gjentatte ganger her i Stortinget. Det har egentlig vært utvist stor vilje fra Stortinget til at man bør kunne løse dette problemet, men man har ikke kommet til veis ende.

En forutsetning for å gjennomføre de investeringer som ligger til grunn, er at bedriften har langsiktige kraftkontrakter, og at de kanskje også burde ha samme vilkår som bransjen for øvrig, noe vi vet at de ikke har pr. i dag. Derfor bør man, når man nå skal inn på 105-regimet, det nye regimet, kunne få Hafslund Metall inn under dette. Jeg tror også at det burde kunne være mulig å løse dette uten å måtte vente på det nye kraftregimet. Det har, som det er sagt tidligere, vært et trykk fra Stortinget for at man burde gå inn og få en løsning på dette, men det har vært en negativitet, spesielt fra Statkraft, når det gjelder å bidra til dette. Det er litt unikt når to parter inngår frivillige kontrakter, at det bare er den ene parten som kan si opp kontrakten. Det er litt unikt i dagens situasjon at det fortsatt er slik. Jeg går ut fra at dette også vil bli behandlet når man skal inn i det nye kraftregimet og i forbindelse med meldingen som er bebudet framlagt før påske 1999. Jeg håper fortsatt at man kan komme fram til en løsning, og at man får dette prosjektet opp og stå før man har behandlet hele 105-regimet.

Gunnar Kvasheim (V): Dette er en viktig debatt om en spennende sak, men den handler på mange måter om mer enn én sak, for den viser hvilke store muligheter vi står overfor når det gjelder utnyttelse av spillvarme. Jeg synes også det er grunn til å berømme det lokale engasjementet i denne saken. Vi har sett at bedriftsledelsen og fagforeningene har stått sammen og øvd et betydelig påtrykk. Det er et engasjement som har gjort inntrykk, og som fortjener berømmelse.

Det spennende med dette prosjektet er, som statsråden påpekte, at det nå, med den teknologiske utvikling vi har hatt, begynner å bli god butikk å opptre konstruktivt i forhold til de miljøutfordringene vi står overfor. Det meste tyder på at dette er et prosjekt som ikke bare er samfunnsøkonomisk lønnsomt, men som også er lønnsomt ut fra en mer begrenset bedriftsøkonomisk vurdering. Det er det beste fundament for å drive fram og videreutvikle prosjekt om dette. Like fullt er jeg enig med statsråden og interpellanten i at det er av betydning at staten og det offentlige bidrar til at prosjektet kan realiseres. Det har statsråden vist vilje til gjennom sitt svar. Jeg har lyst til, ikke minst i lys av interpellantens påpeking av at det måtte en interpellasjon til for at statsråden framkom med virkemidler som kunne være positive overfor denne søkeren, å gjøre oppmerksom på at det ikke er tilfellet. Økningen av statsstilskuddet til enøk og alternative energikilder i statsbudsjettet er ikke framskyndet av interpellasjonen, men av regjeringsskiftet. I løpet av to år er bevilgningene til dette formålet økt fra 170 mill. kr til 270 mill. kr. Det er også regjeringsskiftet som har åpnet for at det nå er fritak for investeringsavgift på denne typen investeringer. I sum er det her et krafttak som bør tilsi at dette prosjektet bør realiseres. Jeg er av dem som vil følge dette med den største interesse videre og er innstilt på at det offentlige definitivt bør medvirke til at denne spennende muligheten nyttes.

Gunnar Skaug (A): Det planlagte energi- og miljøprosjektet rundt Sarpsfossen har vakt berettiget oppsikt. Intensjonen med dette pilotprosjektet om å oppnå best mulige løsninger både i forhold til energiforsyning, miljøutslipp og sysselsetting fortjener da også bred støtte for å bli realisert. Jeg må si at jeg er oppriktig glad for at Regjeringen åpner for dette gjennom de ulike tiltak som statsråd Marit Arnstad nå har skissert.

Honnør for initiativet bør i første rekke rettes til lokale tillitsvalgte ved de fire bedriftene rundt Sarpsfossen. Initiativet til et samarbeid på tvers av tradisjonelle bedrifts- og konserngrenser om utnyttning av felles energiressurser bør danne mønster for lignende løsninger rundt om i landet hvor det ligger til rette for det.

Derfor sier det seg selv at sentrale myndigheter må stille seg bak og oppmuntre til ulike tiltak som gjør dette mulig. Ikke bare vil dette være et merkbart bidrag til målsettingen om reduksjon i det nasjonale CO₂-utslippet. I tillegg vil prosjektet denne interpellasjonen dreier seg om, gi stor miljøgevinst i forhold til luftkvaliteten i dette tunge industrimiljøet i Østfold.

Det sier seg selv at det ikke vil være mulig å få realisert Sarpsfossen-prosjektet dersom det ikke legges opp langsiktige og forutsigbare rammebetingelser. Det betyr bl.a. støtte til den nødvendige planlegging for produktkonvertering og bygging av energigjenvinningsanlegg, som også betinger at myndighetene gir de nødvendige prisforutsetninger og langsiktige garantier for leveranse av elkraft. Og her skulle jeg, i likhet med andre som har hatt ordet i debatten, ønske at statsråden hadde gått lenger.

Det er ikke til å legge skjul på at tidsfaktoren har vært viktig for å få Sarpsfossen-prosjektet på skinnene, ikke bare i forhold til de fire bedriftene som har vært involvert i planprosessen.

Dette miljøprosjektet er utvilsomt også et av de beste som er utviklet så langt. Det er viktig både for prosessindustrien og myndighetene for å skaffe seg ytterligere nødvendig erfaring og for å knytte produksjon av energi tettere opp til miljøproblematikken. Kyoto-avtalen som er inngått, er en forpliktende avtale også for Norge. Sarpsfossen-prosjektet er på mange måter en meget god måte å imøtekomme de krav på som denne avtalen stiller. De energikilder vi allerede har, må utnyttes bedre, både av hensyn til det presserende behovet for energi i tiden framover og – ikke minst – ut fra miljøhensyn.

Odd Holten (KrF): Det denne saken dreier seg om, er fire betydelige energiforbrukere i Sarpsborg-regionen som over lengre tid konstruktivt har arbeidet fram et teknisk og energisparende prosjekt som det står meget stor respekt av – og som burde kunne danne grunnlag for gode energiløsninger også i andre industriområder i landet vårt – som åpner for utveksling av en høyverdig industrienergi i industrien, og som da kan føres videre over til offentlige bygg og om mulig også til boliger i fremtiden. Dette er spennende, og vi bare aner starten på et prosjekt.

Prosjektet i Sarpsborg mellom tunge industribedrifter med nær beliggenhet åpner nye muligheter, som selvfølgelig også kan være til stede i andre distrikter. Jeg er derfor svært tilfreds med den positive tilnærming som statsråden har åpnet for i denne saken, ved at det her skisseres betydelige økonomiske tilskott, bl.a. ved at det gis investeringsfritak, og som så langt jeg forstår bør kunne medføre en hurtig oppstart allerede til kommende år. Prosjektet slik det er utarbeidet, synes etter det statsråden har gitt uttrykk for, å bli et svært lønnsomt prosjekt og ikke minst et godt miljøprosjekt i Sarpsborg-regionen.

Jeg ser at interpellanten er opptatt av fremtidig kraftpris, noe enhver bedriftseier selvfølgelig følger meget nøye. Å ta ut enkeltstående bedrifter for nærmest en enkeltvis behandling under en interpellasjon i Stortinget, har jeg selvfølgelig forståelse for at statsråden ikke kan gjøre. Dette må skje ved en helhetlig behandling i Stortinget av alle avtaler etter det såkalte 105-regimet, som er bebudet til neste år.

Det er jo ingen ukjent sak at Hafslund Metall i Sarpsborg har hatt store utfordringer gjennom mange år på grunn av sine spesielle kraftavtaler. Jeg håper imidlertid og forventer at denne hjørnesteinsbedriften og de andre bedriftene som er involvert i Sarpsborg-prosjektet, får en positiv behandling når 105-kontraktene skal behandles.

Ranveig Frøiland (A): For å gjenta meg sjølv vil eg endå ein gong streka under: Eg har ikkje kritisert statsråden for at Hafslund ikkje får langsiktige kontraktar etter 104, for det meiner eg faktisk er riktig at dei ikkje skulle ha. Men eg tillot meg å minna henne på kva Senterpartiet sa, og seier meg sjølvsagt lei for det dersom det er slik at

dåverande representant Marit Arnstad ikkje var einig med dei, men eg trudde faktisk at heile Senterpartiet stod bak dette forslaget.

Når det gjeld investeringsfritak for å byggja fjernvarmeanlegg og bruka spillvarmen, er vi i Arbeidarpartiet sjølvsagt glade for det vedtaket som vart gjort i samband med grønne skattar, som gjer at ein kan få utnytta dette mykje betre rundt om i landet. Det er viktig å få gjort dette arbeidet, og det er riktig miljømessig å gjera det, og eg er einig med statsråden i at eg trur det vil verta lønnsamt på sikt.

Så seier statsråden at ho ikkje tar ansvar for kva regjeringa Jagland lovde, og det meinte eg sjølvsagt ikkje på nokon måte å ymta om, men eg registrerer med litt undring den spake ordbruken i salen frå representantane for regjeringspartia no i forhold i eit nytt regime for den kraftkrevjande industrien når vi kjenner til det trykket som var i fjor frå nettopp dei partia som då var i opposisjon, for å få eit nytt system i løpet av dette året. Men det er heilt riktig at for å få eit grunnlag å diskutera eit nytt system på, må det liggja føre eit forslag frå Regjeringa, elles vert det ikkje fullgodt. Men eg er skuffa over at det tar så pass lang tid som det gjer, og det er ikkje til å undrast på at ein stiller denne interpellasjonen òg i lys av eit nytt 105-regime, når statsråden her sjølv seier at det er openbert at Hafslund kan koma inn under dette nye systemet. Derfor er det viktig å få eit nytt system på plass når det gjeld denne industrien.

Eg vil, liksom andre har gjort tidlegare, igjen rosa dei lokale tillitsvalde for dei initiativa dei har teke. For det er klart at det å ha omsut for bedriftene sine slik at dei får vidareutvikla seg, er viktig. Men når dei samtidig klarer å sameina det med å ta omsyn til miljøet, har dei gjort ein kjempejobb i industrien i Østfold. Eg ønskjer dei berre lukke til vidare og håpar inderleg at statsråden gjev dei dei råda som dei ber om. Korleis ein skal søkja om konsesjon, synest eg ikkje det er nødvendig å ta opp med Stortinget. Desse tillitsvalde har faktisk gått til myndighetene og sagt kva slags prosjekt dei har, og bede myndighetene om hjelp til å få prosjekta igjennom, og det har eg tru på at statsråden vil gje dei når det gjeld det økonomiske – altså desse 11 mill. kronene – og at dei så vert leidde inn på rett veg når det gjeld korleis dei skal gjera dei ulike søknadene gjeldande.

Statsråd Marit Arnstad: La meg først få lov å si at jeg deler de oppfatningene som er kommet fram om de positive sidene ved prosjektet ved Sarpsfossen. Det er også grunnen til at Regjeringen vil støtte prosjektet økonomisk med et beløp som er betydelig, og som enkeltprosjekt gjør det at dette prosjektet vil få en høy støtteandel. En av grunnene er også at Sarpsborg-området både industrielt og når det gjelder graden av tettbygghet, er et meget interessant område for utbygging av fjernvarmeanlegg. Hvor raskt oppstart kan skje i forhold til et slikt prosjekt avhenger av at bedriften faktisk søker om konsesjon og får det. I likhet med vann- og vindkraft må

også denne type anlegg ha konsesjon før de kan starte opp. Det er bedriften informert om gjennom den søknadsprosedyren som fins innenfor NVE, og den dialogen de har hatt med NVE om hvilke vilkår som må oppfylles for å få utbetalt støtte.

Jeg har nok til tider hatt en følelse av at debatten har handlet mer om kraftvilkår og kraftkrevende industri enn om miljøprosjektet rundt Sarpsfossen. Det kan for så vidt være interessant nok, men hvis det er realiseringen av prosjektet i seg sjøl en nå er opptatt av, burde en direkte økonomisk støtte på dette nivået som foreslås være mer enn tilstrekkelig for et prosjekt som ikke bare kan bli lønnsomt, men som i stor grad allerede nå vurderes som lønnsomt. Dersom dette handler om noe annet, hvis det handler om kraftvilkår på et mer generelt grunnlag, får vi avvente 105-regimet.

Jeg ser ingen grunn til at en skal være tilbakeholden når det gjelder å diskutere når 105-regimet bør komme. Regjeringen er opptatt av at det bør komme så raskt som mulig, men vi er også opptatt av at det skal være et så godt beslutningsgrunnlag som mulig. I løpet av dette året har energiutvalget lagt fram sin innstilling, og Regjeringen vil på den bakgrunn fremme en melding om en helhetlig energipolitikk, og det er det mange år siden Stortinget sist hadde anledning til å diskutere. I forbindelse med den meldingen ønsker vi også å legge fram industrikraftregimet, og det er fra min side sagt i nokså klare ordelag fra denne talerstolen når vi mener at det bør komme.

En kan mene at det er sider ved kraftvilkårene for Hafslund som ikke er gode. Jeg ser også at de vilkårene de har i dag ikke er gode i forhold til dagens situasjon. Når de har inngått en avtale på forretningsmessig basis, må en spørre seg hvordan den ene parten kan godta et vilkår om en uoppsigeligheit, men det har de altså gjort frivillig. Og det gjør at dette ikke er noen uproblematisk sak å forholde seg til.

Når det gjelder bevegelse i lillefingeren, som enkelte var inne på her, må jeg si at der man tidligere – i alle fall fram til november i fjor – trodde det var dødt, der er det nå liv. Og om det så bare er i lillefingeren, syns jeg det må være positivt. Regjeringen vil legge opp til å fortsette den satsingen på enøk og alternative energikilder som vi har startet.

Presidenten: Dermed er debatten om sak nr. 3 avsluttet.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Da skulle vi være klar for votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

A.

Forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for terminen 1. januar – 31. desember 1999 fordeles til stortingskomiteene slik:

ENERGI- OG MILJØKOMITEEN
Rammeområde 12
(Olje og energi)

I

Kap.	<i>Utgifter:</i>	Kap.	<i>Inntekter:</i>
1800	Olje- og energidepartementet	4810	Oljedirektoratet
1810	Oljedirektoratet	4820	Norges vassdrags- og energidirektorat
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat		
1825	Energiøkonomisering	4829	Konsesjonsavgiftsfondet
1830	Energiforskning	4860	Statsforetak under Olje- og energidepartementet
1891	Oljeforsyningsberedskap		
1892	Kraftforsyningsberedskap		
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten
2442	Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen	5608	Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet

Øvrige romertall

Olje- og energidepartementet

- II. Tilsagnsfullmakter
- III. Merinntektsfullmakter
- IV. Godkjenning av prosjekter på norsk kontinentalsokkel
- V. Godkjenning av vederlagsfri overføring av eiendomsrett
- VI. Godkjenning av salg av SDØE-andeler

Rammeområde 13
(Miljø)

I

<i>Utgifter:</i>	<i>Inntekter:</i>
1400 Miljøverndepartementet	4400 Miljøverndepartementet
1401 Opplysningsvirksomhet, tilskudd til organisasjoner	
1406 Miljøvernavdelingene ved fylkesmanns-embetene	4406 Miljøvernavdelingene ved fylkesmanns-embetene
1410 Miljøvernforskning	4410 Miljøvernforskning
1422 Biomangfold, friluftsliv og kulturminner	
1425 Vilt- og fisketiltak	4425 Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond
1426 Statens naturoppsyn	4426 Statens naturoppsyn
1427 Direktoratet for naturforvaltning	4427 Direktoratet for naturforvaltning
1429 Riksantikvaren	4429 Riksantikvaren
1441 Statens forurensningstilsyn	4441 Statens forurensningstilsyn
1442 Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet	

Kap.	
1443	Miljøovervåking og akutt forurensing
1463	Regional og lokal planlegging
1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk
1470	Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning
2422	Statens miljøfond
2465	Statens kartverk

Kap.

Øvrige romertall

Miljøverndepartementet

- II. Tilsagnsfullmakter
- III. Bestillingsfullmakter
- IV. Garantifullmakter
- V. Fullmakt til utgiftsføring uten bevilgning
- VI. Andre romertallsvedtak

FILIE-, KULTUR- OG ADMINISTRASJONSKOMITEEN**Rammeområde 1
(Statsforvaltning)**

	I	
<i>Utgifter:</i>		<i>Inntekter:</i>
1 Det kongelige hus		
11 Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall	3011	Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall
20 Statsministerens kontor		
21 Statsrådet		
664 Pensjonstrygden for sjømenn		
666 Avtalefestet pensjon (AFP)		
1500 Arbeids- og administrasjonsdepartementet	4500	Arbeids- og administrasjonsdepartementet
1502 Tilskudd til kompetanseutvikling		
1503 Midler til tjenestemannsorganisasjonenes opplærings- og utviklingsarbeid		
1510 Fylkesmannsembetene		
1520 Statskonsult – Direktoratet for forvaltningsutvikling	4520	Statskonsult – Direktoratet for forvaltningsutvikling
1521 Statens informasjonstjeneste		
1522 Statens forvaltningstjeneste	4522	Statens forvaltningstjeneste
1530 Tilskudd til de politiske partier		
1540 Statens Pensjonskasse	4540	Statens Pensjonskasse
1541 Pensjoner av statskassen		
1542 Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten		
1543 Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
1544 Boliglån til statsansatte		
1545 Ventelønn m.v.	4545	Ventelønn m.v.
1546 Yrkesskadeforsikring	4546	Yrkesskadeforsikring
1550 Konkurransetilsynet	4550	Konkurransetilsynet
1560 Pristilskudd		
1580 Bygg utenfor husleieordningen		
1581 Kompensasjon til Luftfartsverket for overføring av Fornebu		
1582 Utvikling av Fornebuområdet		
2445 Statsbygg	5445	Statsbygg

Kap.

Kap.

Øvrige romertall

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

- II. Postering av bonus og rabatter
- III. Partistøtte
- IV. Merinntektsfullmakt Statens Pensjonskasse
- V. Fullmakter som vedrører Statsbygg direkte
- VI. Andre bygge- og eiendomsfullmakter

Finans- og tolldepartementet

- VI. Fullmakt til å iverksette sikkerhetstiltak

Rammeområde 2 (Familie og forbruker)

I

*Utgifter:**Inntekter:*

800 Barne- og familiedepartementet		
830 Foreldreveiledning og samlivstiltak		
840 Tilskudd til krisetiltak		
841 Familievern og konfliktløsning		
844 Kontantstøtte		
845 Barnetrygd		
846 Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.		
847 Kompetansesenter for likestilling og forskningsformidling		
848 Likestillingsombudet		
850 Barneombudet		
852 Adopsjonsstøtte		
854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
856 Barnehager		
857 Barne- og ungdomstiltak		
858 Statens ungdoms-og adopsjonskontor	3858	Statens ungdoms-og adopsjonskontor
860 Forbrukerrådet	3860	Forbrukerrådet
862 Positiv miljømerking		
865 Forbrukerpolitisk forskning, forbrukersikkerhet og internasjonalt samarbeid		
866 Statens institutt for forbruksforskning		
868 Forbrukerombudet		
2530 Fødselspenger og adopsjonspenger		

Øvrige romertall

Barne- og familiedepartementet

- II. Satser for barnetrygd
- III. Satser for kontantstøtte
- IV. Merinntektsfullmakt
- V. Satser for fødselsstønad og engangsstønad ved fødsel

Rammeområde 3 (Kultur)

I

*Utgifter:**Inntekter:*

300 Kulturdepartementet		
301 Deltaking i internasjonale organisasjoner	3301	Deltaking i internasjonale organisasjoner
	3305	Inntekter fra Norsk Tipping AS

Kap.

320	Allmenne kulturformål
321	Kunstnerformål
322	Billedkunst, kunsthåndverk og design
323	Musikkformål
324	Teater- og operaformål
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål
328	Museums- og andre kulturvernformål
329	Arkivformål
334	Film- og mediaformål
335	Pressestøtte
398	Informasjonsberedskap, Norsk rikskringkast- ting

Kap.

3322	Billedkunst, kunsthåndverk og design
3323	Musikkformål
3324	Teater- og operaformål
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål
3328	Museums- og andre kulturvernformål
3329	Arkivformål
3334	Film- og mediaformål

Øvrige romertall

Kulturdepartementet

- II. Tilsagnsfullmakter
- III. Dekning av forsikringstilfelle
- IV. Merinntektsfullmakt
- V. Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd
- VI. Fastsetting av gebyr og avgifter m.m.

FINANSKOMITEEN**Rammeområde 19****(Rammetilskudd til kommunesektoren)**

I

Utgifter:

571	Rammetilskudd til kommuner
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner

Inntekter:

3571	Tilbakeføring av forskudd
------	---------------------------

Øvrige romertall

Kommunal- og regionaldepartementet

- III. Forskudd på rammetilskudd

Rammeområde 20**(Tilfeldige utgifter og inntekter)**

I

Utgifter:

2309	Tilfeldige utgifter
------	---------------------

Inntekter:

5309	Tilfeldige inntekter
------	----------------------

Rammeområde 21**(Eksportgarantier)**

I

Utgifter:

971	Eksportfinans ASA
2460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt

Inntekter:

5460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt
------	--

Kap.

Kap.

Øvrige romertall

*Nærings- og handelsdepartementet*II. Tilsagnsfullmakter
Nr. 2III. Garantifullmakter
Nr. 1 pkt. 3 og 4**Rammeområde 22
(Finansadministrasjon)**

<i>Utgifter:</i>		I	<i>Inntekter:</i>	
1600	Finans- og tolldepartementet	3975	Statens varekrigsforsikring	
1602	Kredittilsynet	4602	Kredittilsynet	
1610	Toll- og avgiftsdirektoratet – toll- og avgiftsetaten	4610	Toll- og avgiftsdirektoratet – toll- og avgiftsetaten	
1618	Skattedirektoratet – skatteetaten	4618	Skattedirektoratet – skatteetaten	
1620	Statistisk sentralbyrå	4620	Statistisk sentralbyrå	
1632	Kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner			
1637	EU-opplysning			
1650	Statsgjeld, renter m.m.			
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning			
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank			
		5341	Avdrag på utestående fordringer	
		5350	Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond	
		5351	Overføring fra Norges Bank	
		5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift	
		5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift	
		5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	

Øvrige romertall

Finans- og tolldepartementet

II. Den nordiske investeringsbank

III. Garantifullmakter

IV. Betinget tilsagn

V. Fullmakt til å forskuttere innbetalinger til
KommisjonenVII. Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser
og feilposterings i tidligere års statsregnskap

VIII. Bestillingsfullmakt

IX. Folketrygdfondet

X. Statsbankenes innvilgningsrammer

XI. Fullmakt til salg av statens aksjer

Folketrygden

II. Statstilskudd til finansiering av folketrygden

Kommunal- og regionaldepartementet

V. Garantier for lån til Norges Kommunalbank

VI. Garantier for lån til finansiering av skolebygg

Kap.

Kap.

**Rammeområde 23
(Skatter og avgifter)**

I

Inntekter:

- 5501 Skatter på formue og inntekt
- 5506 Avgift av arv og gaver
- 5507 Skatt og avgift på utvinning av petroleum
- 5508 Avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen
- 5511 Tollinntekter
- 5521 Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.
- 5526 Avgift på alkohol
- 5531 Avgift på tobakkvarer
- 5536 Avgift på motorvogner m.m.
- 5537 Avgifter på båter m.v.
- 5541 Avgift på elektrisk kraft
- 5542 Avgift på mineralolje m.v.
- 5543 Miljøavgift på mineralske produkter m.v.
- 5545 Miljøavgifter i landbruket
- 5546 Avgift på sluttbehandling av avfall
- 5555 Sjokolade- og sukkervareavgift
- 5556 Avgift på kullsyreholdige alkoholfrie drikkevarer m.m.
- 5557 Avgift på sukker
- 5558 Avgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.
- 5565 Dokumentavgift
- 5580 Avgift på flyging av passasjerer
- 5581 Avgift på utstyr for opptak og/eller gjengivelse av lyd eller bilder m.v.
- 5583 Særskilte avgifter m.v. i telesektoren
- 5700 Folketrygdens inntekter

**Rammeområde 24
(Utbytte m.v.)**

I

Inntekter:

- 5316 Norges Kommunalbank
- 5616 Renter og utbytte fra Norges Kommunalbank
- 5618 Innskuddskapital i Posten Norge BA
- 5620 Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond
- 5622 Grunnfondskapital i Postbanken BA
- 5623 Aksjer i SAS Norge ASA
- 5630 Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as
- 5631 Aksjer i A/S Vinmonopolet
- 5632 Aksjer i A/S Norsk Medisinaldepot
- 5640 Aksjer i Telenor AS
- 5651 Aksjer i selskaper under Landbruksdepartementet
- 5652 Innskuddskapital i Statskog SF
- 5656 Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning
- 5680 Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet

Kap.

Kap.

- 5685 Aksjer i Den norske stats oljeselskap a.s
 5691 Avkastning på bevilget kapital i Statens Bankinvesteringsfond
 5692 Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank

Øvrige romertall

Kommunal- og regionaldepartementet

IV. Garantiprovisjon Norges Kommunalbank

Sosial- og helsedepartementet

VI. Andre fullmakter

Nr. 3

FORSVARSKOMITEEN**Rammeområde 8****(Forsvar)**

I

Utgifter:

- 42 Forsvarets ombudsmannnemnd
 481 Direktoratet for sivilt beredskap
 993 Skipsfartsberedskap
 1700 Forsvarsdepartementet
 1710 Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet
 1719 Fellesutgifter under Forsvarsdepartementet
 1720 Felles ledelse og kommandoapparat
 1725 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando
 1731 Hæren
 1732 Sjøforsvaret
 1733 Luftforsvaret
 1734 Heimevernet
 1735 Forsvarets etterretningstjeneste
 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg
 1790 Kystvakten
 1791 Redningshelikoptertjenesten
 1792 Norske styrker i utlandet
 1795 Kulturelle og allmenntilgode formål
 2463 Forsvarets bygningstjeneste

Inntekter:

- 3481 Direktoratet for sivilt beredskap
 4710 Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet
 4720 Felles ledelse og kommandoapparat
 4725 Fellesinstitusjoner og inntekter under Forsvarets overkommando
 4731 Hæren
 4732 Sjøforsvaret
 4733 Luftforsvaret
 4734 Heimevernet
 4760 Nyanskaffelser av materiell, nybygg og nyanlegg
 4790 Kystvakten
 4791 Redningshelikoptertjenesten
 4792 Norske styrker i utlandet
 4795 Kulturelle og allmenntilgode formål
 4799 Militære bøter

Øvrige romertall

Justisdepartementet

IV. Merinntektsfullmakt

Pkt. 8 og 9

V. Nettobudsjettering

Pkt. 2

Forsvarsdepartementet

II. Merinntektsfullmakt

III. Nettobudsjettering av salgsomkostninger

IV. Organisasjon og verneplikt

V. Investeringsfullmakter

VI. Fullmakter vedrørende fast eiendom

VII. Fullmakt til sletting av tilgodehavende

Kap.	
VIII.	Befalets låneordning
IX.	Tilsagnsfullmakter
X.	Bestillingsfullmakter

Kap.

JUSTISKOMITEEN
Rammeområde 5
(Justis)

I

<i>Utgifter:</i>	<i>Inntekter:</i>
61 Høyesterett	
400 Justisdepartementet	3400 Justisdepartementet
405 Lagmannsrettene	
	3410 Rettsgebyr
410 Herreds- og byrettene	
414 Domsutgifter	
430 Kriminalomsorg i anstalt	3430 Kriminalomsorg i anstalt
432 Kriminalomsorgens utdannings-senter (KRUS)	3432 Kriminalomsorgens utdannings-senter (KRUS)
435 Kriminalomsorg i frihet	3435 Kriminalomsorg i frihet
440 Politi- og lensmannsetaten	3440 Politi- og lensmannsetaten
442 Politihøgskolen	3442 Politihøgskolen
445 Den høyere påtalemyndighet	
446 Kontrollen med den militære disiplinærmyndighet	
448 Grensekommisæreren	
449 Statens innkrevingsentral	3449 Statens innkrevingsentral
450 Sivile tjenestepiktige	3450 Sivile vernepliktige, driftsinntekter
455 Redningstjenesten	
460 De særskilte etterforskningsorganene	
462 Registerenheten i Brønnøysund	3462 Registerenheten i Brønnøysund
463 Datatilsynet	3463 Datatilsynet
465 Regjeringsadvokaten	3465 Regjeringsadvokaten
466 Advokatutgifter m.m.	
467 Norsk Lovtidend	
470 Fri rettshjelp	3470 Fri rettshjelp
471 Statens erstatningsansvar	
474 Konfliktråd	
475 Bobehandling	
476 Et historisk og moralsk oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjon av den jødiske minoritet under den 2. verdenskrigen	
482 Politiberedskap	

Øvrige romertall

Justisdepartementet

- II. Betinget tilsagn om tilskudd
- III. Bestillingsfullmakt
- IV. Merinntektsfullmakt
  - Pkt. 1 – 7
- V. Nettobudsjettering
  - Pkt. 1

Kap.

Kap.

KIRKE-, UTDANNINGS- OG FORSKNINGSKOMITEEN
Rammeområde 17
(Utdanning og forskning)

<i>Utgifter:</i>	I	<i>Inntekter:</i>
200 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	3200	Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet
203 Statens utdanningskontorer	3203	Statens utdanningskontorer
206 Samisk utdanningsråd	3206	Samisk utdanningsråd
210 Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg		
221 Tilskudd til grunnskolen	3221	Tilskudd til grunnskolen
222 Statens grunnskoler og grunnskoleinternat	3222	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat
228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen		
229 Andre formål i grunnskolen		
231 Tilskudd til videregående opplæring		
232 Statlige skoler med opplæring på videregående nivå	3232	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå
234 Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger		
238 Kvalitetsutvikling i videregående opplæring		
239 Andre formål i videregående opplæring		
240 Private skoler m.v.		
243 Kompetansesentra for spesialundervisning	3243	Kompetansesentra for spesialundervisning
244 Nasjonalt læremiddelsenter	3244	Nasjonalt læremiddelsenter
249 Andre tiltak i utdanningen		
250 Statens ressurs- og voksenopplæringsssenter og opplæring for voksne innvandrere	3250	Statens ressurs- og voksenopplæringsssenter og opplæring for voksne innvandrere
251 Voksenopplæring i studieforbundene		
252 Fjernundervisning	3252	Fjernundervisning
253 Folkehøgskoler		
255 Forskning, utvikling og diverse tilskudd	3255	Forskning, utvikling og diverse tilskudd
260 Universitetet i Oslo	3260	Universitetet i Oslo
261 Universitetet i Bergen	3261	Universitetet i Bergen
262 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	3262	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
263 Universitetet i Tromsø	3263	Universitetet i Tromsø
264 Norges handelshøgskole	3264	Norges handelshøgskole
265 Arkitektshøgskolen i Oslo	3265	Arkitektshøgskolen i Oslo
268 Norges idrettshøgskole	3268	Norges idrettshøgskole
269 Norges musikkhøgskole	3269	Norges musikkhøgskole
273 Statlige kunsthøgskoler	3273	Statlige kunsthøgskoler
274 Statlige høgskoler	3274	Statlige høgskoler
278 Norges landbrukshøgskole	3278	Norges landbrukshøgskole
279 Norges veterinærhøgskole	3279	Norges veterinærhøgskole
281 Fellesutgifter for universiteter og høgskoler	3281	Fellesutgifter for universiteter og høgskoler
282 Privat høgskoleutdanning		
283 Det norske meteorologiske institutt	3283	Det norske meteorologiske institutt
285 Norges forskningsråd		
287 Forskningsinstitutter og andre tiltak		
288 Internasjonale samarbeidstiltak		
291 Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
294 Kirkelig administrasjon	3294	Kirkelig administrasjon
295 Presteskapet	3295	Presteskapet
297 Nidaros domkirke m.m.	3297	Nidaros domkirke m.m.

Kap.		Kap.	
299	Opplysningsvesenets fond	3299	Opplysningsvesenets fond
920	Norges forskningsråd		
1020	Havforskningsinstituttet	4020	Havforskningsinstituttet
1021	Drift av forskningsfartøyene	4021	Drift av forskningsfartøyene
1023	Fiskeri- og havbruksforskning	4023	Fiskeri- og havbruksforskning
1137	Forskning og utvikling		
2410	Statens lånekasse for utdanning	5310	Statens lånekasse for utdanning
		5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning

Øvrige romertall

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

- II. Merinntektsfullmakter
- III. Tilsagnsfullmakter
- IV. Bestillingsfullmakt
- V. Fullmakter vedrørende fast eiendom
- VI. Andre fullmakter

Nærings- og handelsdepartementet

- II. Tilsagnsfullmakter
- Nr. 1 pkt. 3

Fiskeridepartementet

- III. Merinntektsfullmakt
- Kap. 1020 postene 1 og 21
- Kap. 1021 postene 1 og 21
- Kap. 1023 postene 1 og 21
- Kap. 4020 post 3
- Kap. 4021 post 1
- Kap. 4023 post 1

KOMMUNALKOMITEEN**Rammeområde 6****(Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid)**

I

<i>Utgifter:</i>		<i>Inntekter:</i>	
500	Kommunal- og regionaldepartementet		
502	Valgutgifter		
520	Utlendingsdirektoratet	3520	Utlendingsdirektoratet
521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	3521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere
522	Senter mot etnisk diskriminering		
530	Arbeidstilsynet	3530	Arbeidstilsynet
531	Statens arbeidsmiljøinstitutt	3531	Statens arbeidsmiljøinstitutt
532	Produktregisteret		
533	Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern	3533	Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern
534	Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.		
535	Arbeidsforskningsinstituttet	3535	Arbeidsforskningsinstituttet
536	Arbeidsmiljøtiltak		
537	Produkt- og Elektrisitetsstilsynet	3537	Produkt- og Elektrisitetsstilsynet
538	Tilskudd til Norsk Elektroteknisk Komité		
540	Sametinget	3540	Sametinget
541	Tilskudd til samiske formål		
550	Lokal næringsutvikling		
551	Regional næringsutvikling i fylker og kommuner		
552	Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling		

Kap.		Kap.	
580	Bostøtte		
581	Bolig- og bomiljøtiltak		
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
587	Statens bygningstekniske etat	3587	Statens bygningstekniske etat
1590	Arbeidsmarkedsetaten	4590	Arbeidsmarkedsetaten
		4591	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1591)
1591	Arbeidsmarkedstiltak		
1592	Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede		
2412	Den Norske Stats Husbank	5312	Den Norske Stats Husbank
2426	SIVA	5326	SIVA
		5613	Renter fra SIVA
		5615	Renter fra Den Norske Stats Husbank

Øvrige romertall

Kommunal- og regionaldepartementet

II. Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

VII. Tilsagnsfullmakt

VIII. Bostøtte

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

VII. Tilsagnsfullmakt

VIII. Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

IX. Omdisponering ved fylkeskommunal overtakelse av AMO-senter

**Rammeområde 7
(Dagpenger m.v.)**

I

<i>Utgifter:</i>		<i>Inntekter:</i>	
2540	Stønad under arbeidsløyse til fiskere og fangstmenn		
2541	Dagpenger		
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v.	5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v.
2543	Ytelser til yrkesrettet attføring		

KONTROLL- OG KONSTITUSJONSKOMITEEN

**Rammeområde 14
(Stortinget)**

I

<i>Utgifter:</i>		<i>Inntekter:</i>	
41	Stortinget	3041	Stortinget
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen		
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
51	Riksrevisjonen	3051	Riksrevisjonen

NÆRINGSKOMITEEN

**Rammeområde 9
(Næring)**

I

<i>Utgifter:</i>		<i>Inntekter:</i>	
900	Nærings- og handelsdepartementet	3900	Nærings- og handelsdepartementet
901	Styret for det industrielle rettsvern	3901	Styret for det industrielle rettsvern

Kap.		Kap.	
902	Justervesenet	3902	Justervesenet
903	Standardisering		
910	Statens veiledningskontor for oppfinnere		
911	Bedriftskompetanseoverføring		
922	Norsk Romsenter		
923	Forsknings- og utviklingskontrakter		
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
926	Spesielle IT-tiltak		
932	Norges geologiske undersøkelse	3932	Norges geologiske undersøkelse
933	Bergvesenet	3933	Bergvesenet
941	Sjøfartsdirektoratet med Skipskontrollen	3941	Sjøfartsdirektoratet med Skipskontrollen
942	Skipsregistrene	3942	Skipsregistrene
947	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk		
948	Ventelønn		
951	Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S		
952	Svalbard Samfunnsdrift og Næringsutvikling		
953	Kings Bay AS		
961	Reiselivstiltak		
966	Støtte til skipsbygging		
970	Internasjonaliseringstiltak		
990	Industri- og forsyningsberedskap	3990	Industri- og forsyningsberedskap
2420	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	5320	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond
		5327	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene m.v.
2425	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene		

Øvrige romertall

Nærings- og handelsdepartementet

- II. Tilsagnsfullmakter
Nr. 1 pkt. 1, 2, 4, 5 og 6
- III. Garantifullmakter
Nr. 1 pkt. 1 og 2 og nr. 2
- IV. Dekning av forsikringstilfelle
- V. Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning
- VI. Ordninger for sertifisering av IT-sikkerhet

Rammeområde 10
(Fiskeri)

<i>Utgifter:</i>	I	<i>Inntekter:</i>
1000 Fiskeridepartementet		
1001 Deltakelse i internasjonale organisasjoner		
1030 Fiskeridirektoratet	4030	Fiskeridirektoratet
1050 Diverse fiskeriformål		
2415 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak		

Øvrige romertall

Fiskeridepartementet

- II. Tilsagnsfullmakt

Kap.

Kap.

**Rammeområde 11
(Landbruk)**

I

<i>Utgifter:</i>	<i>Inntekter:</i>
1100 Landbruksdepartementet	4100 Landbruksdepartementet
1102 Fylkesmannens landbruksavdeling	4102 Fylkesmannens landbruksavdeling
1107 Statens dyrehelsetilsyn	4107 Statens dyrehelsetilsyn
1110 Statens landbrukstilsyn	4110 Statens landbrukstilsyn
1112 Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.	
1114 Statens næringsmiddeltilsyn	4114 Statens næringsmiddeltilsyn
1140 Miljø- og næringstiltak i jordbruket	
1142 Miljø- og næringstiltak i skogbruket	
1145 Jordskifteverket	4145 Jordskifteverket
1146 Norsk institutt for jord- og skogkartlegging	4146 Norsk institutt for jord- og skogkartlegging
1147 Reindrifftsforvaltningen	4147 Reindrifftsforvaltningen
1148 Naturskade – erstatninger og sikring	
1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	4150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.
1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen m.m.	
1161 Statskog SF – forvaltningsdrift	
2411 Statens Landbruksbank	5311 Statens Landbruksbank
2472 Statens Kornforretning	
	5571 Totalisatoravgift
	5614 Renter av lån i Statens Landbruksbank

Øvrige romertall

Landbruksdepartementet

- II. Fullmakt til å benytte inntekt fra salg
- III. Merinntektsfullmakter
- IV. Fullmakter til overskridelse
- V. Fullmakt som gjelder fast eiendom
- VI. Tilsagnsfullmakter
- VII. Salg av aksjer

**SAMFERDSELSKOMITEEN
Rammeområde 18
(Samferdsel)**

I

<i>Utgifter:</i>	<i>Inntekter:</i>
1060 Kystadministrasjon	4060 Kystadministrasjon
1064 Havnetjenesten	4064 Havnetjenesten
1065 Fyrtjenesten	4065 Fyrtjenesten
1066 Lostjenesten	4066 Lostjenesten
1067 Trafikksentraler	4067 Trafikksentraler
1070 Elektroniske navigasjonshjelpemidler	4070 Elektroniske navigasjonshjelpemidler
1300 Samferdselsdepartementet	4300 Samferdselsdepartementet
1301 Forskning og utvikling m.v.	
1310 Flytransport	
1311 Tilskudd til regionale flyplasser	
1320 Statens vegvesen	4320 Statens vegvesen
1330 Særskilte transporttiltak	
1350 Jernbaneverket	4350 Jernbaneverket
1351 Overføringer til NSB BA	
1354 Statens jernbanetilsyn	

Kap.

1360 Samferdselsberedskap
 1370 Kjøp av posttjenester
 1371 Etablering av Posten Norge BA
 1380 Post- og teletilsynet
 2450 Luftfartsverket

Kap.

4380 Post- og teletilsynet
 5450 Luftfartsverket
 5611 Renter av lån til NSB BA
 5612 Renter av lån til Posten Norge BA
 5619 Renter av lån til Oslo Lufthavn AS

Øvrige romertall

Fiskeridepartementet

III. Merinntektsfullmakt
 Kap. 1060 post 1
 Kap. 1065 post 1
 Kap. 1066 post 1
 Kap. 4060 postene 1 og 7
 Kap. 4064 post 7
 Kap. 4065 post 7
 Kap. 4066 post 1

IV. Bestillingsfullmakt

Samferdselsdepartementet

II. Administrasjon m.m.
 III. Luftfartsformål
 IV. Vegformål
 V. Jernbaneformål
 VI. Telekommunikasjoner

SOSIALKOMITEEN
Rammeområde 15
(Sosial og helse)

I

<i>Utgifter:</i>	<i>Inntekter:</i>
600 Sosial- og helsedepartementet	3600 Sosial- og helsedepartementet
604 Etat for rådssekretariater og enkelte helse- og sosialfaglige oppgaver m.v.	
610 Rusmiddeldirektoratet	3610 Rusmiddeldirektoratet
612 Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning	3612 Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning
	3613 Statens fond for alkoholfrie overnattings- og serveringssteder
614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v.	
616 Statens klinikk for narkomane	3616 Statens klinikk for narkomane
660 Krigspensjon	
	3661 Sykepenger
670 Tiltak for eldre	
673 Tiltak for funksjonshemmede	
674 Handlingsplan for funksjonshemmede	
675 Tiltak for eldre og funksjonshemmede	
676 Kompetansesentra for funksjonshemmede	
700 Statens helsetilsyn og fylkeslegene	3700 Statens helsetilsyn og fylkeslegene
701 Forsøks- og utviklingsvirksomhet	

Kap.		Kap.	
702	Nemnd for bioteknologi		
703	Helsetjenesten for innsatte i fengsel		
704	Giftinformasjonssentralen		
705	Kursvirksomhet og stipendier		
710	Statens institutt for folkehelse	3710	Statens institutt for folkehelse
711	Statens rettsstoksikologiske institutt	3711	Statens rettsstoksikologiske institutt
712	Statens helseundersøkelser	3712	Statens helseundersøkelser
713	Statens ernæringsråd	3713	Statens ernæringsråd
714	Statens tobakkskaderåd	3714	Statens tobakkskaderåd
715	Statens strålevern	3715	Statens strålevern
716	Kreftregisteret	3716	Kreftregisteret
718	Rehabilitering		
719	Helsefremmende og forebyggende arbeid		
730	Fylkeskommunenes helsetjeneste		
731	Rikshospitalet		
733	Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger		
734	Det norske Radiumhospital		
735	Statens senter for epilepsi	3735	Statens senter for epilepsi
737	Barnesykehus	3737	Barnesykehus
738	Helsetjenesten på Svalbard	3738	Helsetjenesten på Svalbard
739	Andre utgifter	3739	Behandlingsreiser til utlandet
740	Statens senter for barne- og ungdomspsykiatri	3740	Statens senter for barne- og ungdomspsykiatri
742	Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter		
743	Statlige stimuleringsiltak for psykisk helsevern		
750	Statens legemiddelkontroll	3750	Statens legemiddelkontroll
751	Apotekvesenet	3751	Apotekvesenet
797	Helse- og sosial beredskap		
2480	Rikshospitalets apotek		
2481	Radiumhospitalets apotek		
		5527	Vinmonopolavgiften m.m.
		5577	Avgift til staten av apotekenes omsetning
		5578	Avgift på farmasøytiske spesialpreparater

Øvrige romertall

Sosial- og helsedepartementet

- II. Bestillingsfullmakt
- III. Betinget tilsagn om tilskudd
- IV. Garantifullmakt
- V. Merinntektsfullmakt
- VI. Andre fullmakter
- Nr. 1, 2 og 4

Rammeområde 16
(Folketrygden, sosial og helse)

I

	<i>Utgifter:</i>
2600	Trygdeetaten
2603	Trygderetten
2650	Sykepengar
2660	Uførhet
2662	Yrkesskadetrygd, gml. lovgivning

Inntekter:

Kap.		Kap.	
2663	Medisinsk rehabilitering m.v.		
2670	Alderdom		
2680	Etterlattepensjonister		
2683	Stønad til enslig mor eller far		
2686	Gravferdsstønad		
2691	Diverse overføringer m.v.		
		5701	Diverse inntekter
2711	Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten m.v.		
2750	Syketransport m.v.		
2751	Medisiner m.v.		
2752	Refusjon av egenbetaling		
2755	Helsetjeneste i kommunene		
2790	Andre helsetiltak		

Øvrige romertall

Sosial- og helsedepartementet

- II. Merinntektsfullmakt
- III. Andre fullmakter
- IV. Folketrygdytelse

UTENRIKSKOMITEEN
Rammeområde 4
(Utenriks)

I			
<i>Utgifter:</i>		<i>Inntekter:</i>	
100	Utenriksdepartementet		
101	Utenriksstasjonene	3101	Utenriksstasjonene
102	Særavtale i utenriksstasjonene		
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål		
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner		
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
141	Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD)		
142	NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
143	Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
150	Bistand til prioriterte land og regioner		
154	Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid		
155	Miljø og naturressursforvaltning		
156	Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling		
157	Næringsutvikling og økonomisk utvikling	3157	Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet
158	Utredning, forskning, evaluering og kvalitets-sikring		
159	Tilskudd til ymse hjelpetiltak		
161	Generelle bidrag – FN-organisasjoner		
163	Generelle bidrag – finansinstitusjoner		
164	Generelle bidrag – andre organisasjoner		

Kap.

- 165 Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)
- 166 Gjeldslettetiltak
- 191 Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak
- 192 Fred, forsoning og demokrati
- 195 Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)
- 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak
- 480 Svalbardbudsjettet
- 972 Internasjonale investeringstiltak
- 1471 Norsk Polarinstitut

Kap.

4471 Norsk Polarinstitut

Øvrige romertall

Utenriksdepartementet

- II. Garantifullmakter
- III. Dekning av forsikringstilfelle
- IV. Fullmakt til å regulere utetilleggene
- V. Fullmakt til å anmode om bistand fra SAS
- VI. Fullmakt vedrørende eiendomsforvaltning utenlands
- VII. Fullmakt til å overføre personell til utetjeneste
- VIII. Agio/Disagio
- IX. Bestillingsfullmakt
- X. Tilsagnsfullmakt
- XI. Fullmakt til avskrivning og ettergivelse av tap på låneordningen
- XII. Omdisponeringsfullmakt
- XIII. Fullmakt om bruk av opptjente rentemidler
- XIV. Fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak
- XV. Ettergivelse av statlige fordringer på utviklingsland
- XVI. Overføring av fonds m.v.

Nærings- og handelsdepartementet

- III. Garantifullmakter
- Nr. 1 pkt. 5

B.

Statsbudsjettets 90-poster, kapitlene 2800 Statens petroleumsfond, 5800 Statens petroleumsfond og 5999 Statslånemidler behandles av finanskomiteen, utenfor rammeområdene.

C.

Utenrikskomiteen avgir innstilling om Svalbardbudsjettet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har interpellanten satt fram et forslag på vegne av Høyre. Forslaget er omdelt i salen

Are Næss (KrF): Som helseministeren redegjorde for i debatten, er det et regjeringsoppnevnt utvalg som utreder forholdene som har med sykehusenes organisasjonsmessige tilknytning å gjøre, med frist til 15. mars 1999. Jeg syns det er mest naturlig å avvende denne utredningen. I lys av det vil jeg anbefale representantene for Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre å stemme mot forslaget fra Høyre, hvis de opprettholder sitt forslag.

Olav Gunnar Ballo (SV): SV har samme begrunnelse som Kristelig Folkeparti: Regjeringen er i gang med et utvalgsarbeid, og man bør avvende resultatet av det. Realitetsbehandles forslaget her i salen, vil jeg tilrå at SV stemmer mot Høyres forslag her i dag.

Gunhild Øyangen (A): Jeg vil tilrå Arbeiderpartiets medlemmer å stemme mot, med samme begrunnelse.

John I. Alvheim (Frp): Jeg synes forslaget er meget godt, men etter de signaler som nå er gitt, vil det bli nedstemt, selv om Fremskrittspartiet vil støtte det. Det synes jeg ikke forslaget fortjener. Så jeg vil henstille til Høyre å gjøre det om til et oversendelsesforslag – det er også en del vidtgående elementer her som det er vanskelig å ta stilling til på stående fot.

Sonja Irene Sjøli (H): Høyre ønsker å opprettholde dette forslaget. Vi er positive til det utvalget som helseministeren har satt ned, og som skal foreta utredninger. Men vi ønsker å være mer operative, vi ønsker å få i gang forsøk og få i gang prosjekter som kan gå parallelt med dette utvalgsarbeidet. Til det vet vi nok.

Helseministeren var også inne på i sin utgreiing ...

Presidenten: Dette er en stemmeforklaring!

Sonja Irene Sjøli (H): Bare til det siste punktet, at fylkeskommunen i dag har mulighet til å drive slik prosjektvirksomhet. Det er riktig, men her hadde storting og regjering hatt mulighet til å gi noen signaler til fylkeskommunene og få en mer målrettet forsøksvirksomhet. Det mener vi ville vært bra, for i dag er det som skjer, mer tilfeldig, og det er også en del ressurser som går bort på den måten. Derfor vil vi opprettholde vårt forslag.

Presidenten: Vi voterer over forslaget fra representanten Sonja Sjøli på vegne av Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen ta et initiativ overfor fylkeskommunene for å få igang prøveprosjekter hvor det offentlige samarbeider med private om bygging og drift av sykehus. Det må være en forutsetning at det offentlige finansierer de ulike tjenestene.

Prosjektene bør kunne vurdere:

- privat finansiering av sykehusbygg.
- privat finansiering av medisinsk/teknisk utstyr.
- privat drift av enkelte støttefunksjoner.
- ulike eierformer som stiftelser, statsforetak og A/S.»

Presidenten har forstått det slik at Fremskrittspartiet vil støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 68 mot 28 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.10.02)

Presidenten: I sak nr. 3 er det ikke noe voteringstema.

S a k n r . 4

Referat

1. (14) Den Norske Nobelkomite meddeler at Nobels Fredspris for 1998 er tildelt John Hume og David Trimble
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (15) Forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Jørn L. Stang, Vidar Kleppe og Ulf Erik Knudsen om å avvikle systemet med kirkeasyl slik at politiet gis adgang til å pågripe personer uavhengig av bakgrunn, lovbrudd og hvilken bygning de oppholder seg i (Dokument nr. 8:1 (1998-99)) Enst.: Sendes justiskomiteen.
3. (16) Embetsutnemningar m.m 1. juli 1997 – 30. juni 1998 (St.meld. nr. 6 (1998-99))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
4. (17) Forslag fra stortingsrepresentantene Christopher Stensaker, Thore Aksel Nistad og Dag Danielsen om å legge forholdene til rette slik at deler av Fornebu flyplass kan brukes som småflyplass (General Aviation-trafikk) også etter 7. oktober 1998 kl. 2200 – inntil annen akseptabel løsning til småflyplass for Oslo-området er realisert (Dokument nr. 8:2 (1998-99))
Enst.: Sendes samferdselskomiteen.
5. (18) Erstatning ved stråleskader etter brystkreftbehandling ved Radiumhospitalet i årene 1975 – 86 (St.prp. nr. 3 (1998-99))
Enst.: Sendes sosialkomiteen.

Møtet hevet kl. 12.15.
